МЕҲНАТ ЗАФАРЛАРИМИЗ — СЪЕЗДГА СОВҒАМИЗ

БУТУН ДУНЁ ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ ҲАМДА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 61 (3289). | Якшанба, 27 март 1966 йил. | Баҳоси 2 тийин.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми тўғрисида ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

1966 йил 26 мартда Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Пленуми бўлиб ўтди.

Пленум КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съездига ҳисоботини қараб чиқди. Шу масала юзасидан Пленумда КПСС Марказий Комитетининг Биринчи секретари ўртоқ Л. И. Брежнев доклад қилди.

Пленум Марказий Комитетнинг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съездига ҳисобот докладини бир овоздан тасдиқлади.

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съездига ҳисоботи тўғрисида

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ПЛЕНУМИНИНГ 1966 ЙИЛ 26 МАРТДАГИ ҚАРОРИ

КПСС Марказий Комитетининг Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XXIII съездига ҳисоботи тасдиқлансин.

МУНОСИБ ТУХФА

Юқори Чирчиқ районидаги 2-жут-каноп заводи коллективи янги беш йилликнинг биринчи йилида ўз зиммаларига улкан мажбуриятлар олган. Йил давомида корхонада меҳнат унумдорлиги ўтган йилдагидан 6,8 процент ошиши, 2300 тонна узун тола ва 630 тонна ингичка тола ишлаб чиқарилиши керак. Коллектив бу йил ҳар сўмлик маҳсулот ишлаб чиқариш учун 67,96 тийин сарфлашни ҳам кўзлаяпти.

Завод аҳли зиммага олинган бу мажбуриятларни бажара бориб, дастлабки кварталини барвақт якунлади. Планга қўшимча равишда кўплаб тола тайёрланди. Бу ютуққа С. Юнусов, Б. Типлахўжаев, М. Гончарова каби илғорлар айниқса катта ҳисса қўшдилар.

Н. ҚАЮМОВ.

КВАРТАЛ ПЛАНИ БАЖАРИЛДИ

Автобаза план бўлими ходимлари уч ойлик ишга якун ясадилар: биринчи квартал топшириғи 102 процент бажарилди. 18500 ўрнига 19044 тонна юк ташиб берилди. Ёқилғини кўплаб иқтисод қилиб қолиш натижасида 14458 сўмликдан зиёд иқтисодий фойда кўрилди.

— Бу муваффақиятлар коллективимиз ғайрат ва шижоати билан қўлга киритилди, — дейди автобаза директори ўртоқ Ф. Асанов. — Ўктам Бегматов, Талъат Бекиров, Павел Рибалов каби ишбилармонд, тажрибали шоферлар юк ташиш топшириқларини доимо ортиғи билан адо этибгина қолмай, шунинг билан бирга кўплаб ёқилғини ҳам тежаб қолишди.

Ўрта Чирчиқ район матлубот жамияти ҳузуридаги автобаза коллективи биринчи кварталнинг қолган кунларида қўшимча равишда 3000 тонна юк ташиб берди. Бу уларнинг партиямиз XXIII съездига қилган муносиб совғаларидир.

М. ОТАҚУЛОВ,

Олмалиқдаги мис эритиш заводи коллективи партиямиз XXIII съездини меҳнатда улкан ғалабаларни қўлга киритган ҳолда кутиб олмоқда. Металлурглар ҳозир квартал топшириғини бажариш арафасида туришибди. Суратда: корхона илғор ишчиларидан П. Кочнев (чапда) ва Г. Пономарев ўртоқларни кўриб турибсиз. Улар эришилаётган муваффақиятларга айниқса катта ҳисса қўшмоқдалар.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

МЕҲНАТ, ИЖОД БАҲОРИ

Жонажон Коммунистик партиямизнинг XXIII съезди очилиши арафасида турибмиз. Бу мамлакатимиз ҳаётида жуда катта сиёсий воқеадир. Совет кишилари ана шу улуғ айёмни ажойиб меҳнат зафарлари билан кутиб олмоқдалар. Завод ва фабрикаларда, қурилиш участкаларида, бепоён далаларимизда меҳнат симфонияси авжига чиқмоқда. Съезд шарафига социалистик мусобақани қизитиб юборган коллективлардан янги-янги ютуқларга эришилганлиги ҳақида хушхабарлар олинмоқда.

Партиямизнинг мазкур съездида беш йилга мўлжалланган улкан режалар белгилаб берилади. Директивалар лойиҳасида кўрсатилган, мардонавор меҳнаткашларимиз амалга ошириши лозим бўлган улкан вазифалар порлоқ коммунизмни тобора яқинлаштиради. Ана шу қувонч нашидаси ҳар бир совет кишисига янгича куч, янгича илҳом бахш этмоқда, янги улуғ истак ва орзу-умидларга руҳлантирмоқда.

Партиямиз съездини муносиб кутиб олувчилар сафида пойтахт областимизнинг шижоаткор ватанпарварлари ҳам бор. Металлургларимиз, кончиларимиз, бинокорларимиз, кимёгарларимиз, олимларимиз ва барча меҳнаткашлар съезд очилиш кунига арзигудек туҳфалар билан келдилар.

Областимизнинг қишлоқ хўжалик ходимлари — пахтакорларимиз, чорвадорларимиз, сабзавотчиларимиз ҳам съезд очилиши арафасида бир ғайратларига ўн ғайрат қўшиб ишламоқдалар. Областимиз чорвадорлари съездни муносиб кутиб олиш учун курашиб, давлатга гўшт, сут ва тухум сотиш квартал планларини муддатидан илгари ошириб адо этдилар. Бу соҳада Калинин, Янгийўл, Юқори Чирчиқ районлари жуда яхши натижаларга эришдилар.

Деҳқонларимизнинг бу йилги режалари улкан ва масъулиятлидир. Область бўйича мамлакатимизга 323 минг тонна пахта, 38 минг тонна дон, 12.700 тонна шоли, 152.200 тонна сабзавот ва бошқа турли-туман қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб берилиши лозим.

Ҳар йили карвонбоши бўлиб келган областимизнинг «оқ олтин» миришкорлари, донг таратган ғаллакорларимиз, ўз ишининг моҳир усталари бўлган сабзавоткорларимиз белгиланган янги вазифаларнинг реал эканлигига қаттиқ ишонган ҳолда, бешйилликнинг биринчи йилини катта муваффақиятлар билан нишонлашга бел боғламоқдалар. Ўтган йилги ғалабаларга ғалабалар улаш, зафарлар кетидан зафарлар қучиш учун, коммунизмнинг моддий-техника базасини тезроқ вужудга келтириш учун қалб меҳри билан, астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Шу кунларда далага чиққан кишининг баҳри-дили очилади. Табиат ўзгача, баҳор либоси кийган. Ерларимиз саҳий қуёш нурларига чўмиб, экилган эртаги кўчатларни яшнатмоқда. Саховатли, асл деҳқонларимиз далалар жамолини янада сарҳуш қилиш учун енг шимариб, тер тўкмоқдалар.

Кўпгина хўжаликларда эртаги картошка экиш тугалланди, карам кўчатлари ерга қадалмоқда. Азамат пахтакорларимиз ерларни обитобига келтириб, чигит экиш учун шай бўлиб турибдилар. Чунки улар ишни яхши ташкил этиш, экинларни барвақт, сифатли экиб олиш мўл ҳосил олишнинг муҳим омилларидан бири эканлигини яхши биладилар. Кўп йиллик тажрибалар шундан далолат бермоқда.

Кузда деҳқон қалбини хушнуд қиладиган, эл олқишлайдиган хирмон кўтариш, кўзланган марраларни қўлга киритиш ўз-ўзидан бўлмайди, албатта. Бунинг учун ҳозирдан бошлабоқ пухта тайёргарлик кўриш, барча ташкилий-техникавий ишларни намунали амалга ошириш зарур.

Техника — деҳқоннинг дўсти, суянган тоғи. Ана шу техника эгаларини — механизатор кадрларни тўғри танлаш, улардан яхши фойдаланиш, экиш агрегатлари экипажларини комплектлаб қўйиш ҳозирги куннинг муҳим вазифаларидан биридир. Чигитни сифатли экиш кадрларимизнинг малакасига, ишбилармонлигига боғлиқдир. Шу кечаю-кундузда тажрибали механизаторларнинг иш услубини бошқаларга ўргатиш фойдадан ҳоли бўлмайди, албатта.

Жойлардаги партия, совет, комсомол ва касаба союз ташкилотларидан экиш кампаниясини намунали ўтказиш юзасидан зарур тадбирлар белгилаб чиқиш, колхоз ва совхозларда экишга тайёргарликдан бохабар бўлиб туриш, уларга зарур ёрдамни тезда уюштириш, камчиликларни вақтида бартараф этиш талаб этилади. Чигит экиш муҳим синов эканлигини унутмаслигимиз керак. Куни кеча матбуотда эълон қилинган ва Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланган Шовот райони меҳнаткашларининг пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотларини кўпайтириш юзасидан бошлаган ташаббусини кенг қўллаб-қувватлайлик!

Оммавий-сиёсий ишларни ана шу вазифаларни муваффақиятли ҳал қилишга қаратиш, ҳамма ерда меҳнаткашларнинг ташаббус кўрсатиб ишлашларига эришиш, социалистик мусобақани тобора қизита бориш — партия ташкилотларининг муҳим бурчидир. Хўжаликка оқилона раҳбарлик қилиш муваффақиятлар гарови эканлигини унутмайлик.

Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XXIII съезди коммунизм қурилишида янги, нурли истиқболларни очиб беради. Бешйиллик режалари совет кишиларидан ҳормай-толмай меҳнат қилишни, ҳар бир ишга ижодий ёндошишни, илҳом, куч, ғайрат билан меҳнат қилишни талаб этади. Бу муқаддас йўлда ғалабаларимизга ғалабалар қўшилсин. Барча куч ва воситаларни коммунистик қурилиш ишига кенг сафарбар этайлик!

СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ

Анастасия Ивановна ЧУДНАЯ — Ўзбекистон чорвачилик илмий тадқиқот институтига қарашли «Красний водопад» эксперименталь базасининг сут соғувчиси.

ЗАВОД МАРКАСИНИНГ ШУҲРАТИ УЧУН

«Ташавтомаш» заводи коллективи КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасини пухта ўрганиб, тайёрланаётган прицеплар сифатини тағин ҳам ошириш, юқори чидамлилигини таъминлаш лозимлигини уқди. Ўтган йили корхона заказчилардан бирорта ҳам рекламация олмаган бўлсада, бу йил прицеплар конструкциясини такомиллаштириш, чидамлилигини ошириш тадбирлари кўрилмоқда. Ҳозир трактор прицеплари учун белгиланган гарантия муддати 18 ойдан 24 ойгача узайтирилган. Конструкцияга ҳам муҳим тузатишлар киритилди.

Автомобилларга тиркалувчи «ТМЗ—879» маркали ярим прицеп ҳам янгидан туғилмоқда. У бундан буён фақатгина енгил юкларни ташимай, катта габаритли ва оғир юкларни жойдан жойга элтиб қўйишда ҳам кенг фойдаланилади. Бу йил қурилиш материаллари ташишга ва карьерларда ишлашга мўлжалланган автотягали ярим прицепларнинг дастлабки намуна партиялари ишлаб чиқарилади.

«Ташавтомаш» маркаси босилган прицепларга талаб ҳамма ерда ошиб бормоқда. Машинасозлар шуни ҳисобга олиб, янги беш йилликда маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажмини тағин ҳам кенгайтириш тадбирларини кўрмоқдалар. Ҳозир ҳар йили 30000 дона прицеп ишлаб чиқарилаётган бўлса, 1970 йилга бориб, 46000 та тўрт тонналик прицеп ва 2000 та етти тонналик ярим прицеп тайёрлаш имкони яратилади.

Б. АКСАНИЧ.

Партия ва ҳукумат раҳбарлари енгил, озиқ-овқат ва гўшт — сут саноати товарлари виставкасини кўрдилар

Москвада енгил, озиқ-овқат ва гўшт— сут саноати министрликлари енгил, озиқ-овқат ва гўшт — сут саноати товарлари виставкасини ташкил қилди. СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасига мувофиқ бу товарларни ишлаб чиқариш янада ривожлантирилади.

Л. И. Брежнев, Г. И. Воронов, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, К. Т. Мазуров, А. И. Микоян, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, А. Н. Шелепин, В. В. Гришин, П. Н. Демичев, Ш. Р. Рашидов, Д. Ф. Устинов, Ф. Д. Кулаков, СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Н. Байбаков, РСФСР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари А. М. Школьников, КПСС Москва шаҳар комитетининг биринчи секретари Н. Г. Егоричев, КПСС Марказий Комитетининг бўлим мудирлари Я. И. Кабков, П. К. Сизов, В. С. Фролов ўртоқлар, СССР Министрлар Совети ва РСФСР Министрлар Советининг масъул ходимлари 25 мартда виставкани бориб кўрдилар.

СССР Министрлари Н. Н. Тарасов, В. П. Зотов, С. Ф. Антонов ўртоқлар виставкада изоҳлар бериб турдилар.

Кўрик вақтида партия ва ҳукумат раҳбарлари аҳоли кўп талаб қиладиган юқори сифатли ва чиройли халқ истеъмоли буюмлари ишлаб чиқаришни кенгайтириш, трикотаж, синтетик толалар аралаштириб ишланган, сунъий чарм ва пленкалардан тайёрланган кийим ва пойафзаллар чиқаришни янада кўпайтириш зарур эканлигини қайд қилдилар.

Озиқ-овқат ва гўшт—сут саноати маҳсулотларини ишлаб чиқаришда болалар овқати учун керакли маҳсулотлар, хилма-хил яримфабрикатлар, тайёр таомлар ва кулинария маҳсулотлари чиқаришни анча кўпайтириш зарур деб таъкидланди.

Товарлар сифатини яхшилаш ва хилини кўпайтиришга, уларни безаш ҳамда озиқ-овқат маҳсулотларини идишларга жойлашни яхшилашга алоҳида эътибор берилди. (ТАСС).

СОВЕТ ЖУРНАЛИСТЛАРИ ДЕЛЕГАЦИЯСИ ТУНИСГА ЖЎНАБ КЕТДИ

СССР Журналистлар Союзи правлениесининг секретари, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети матбуот Давлат Комитетининг раиси З. И. Есенбоев бошчилигидаги Совет журналистлари делегацияси 25 мартда Москвадан Тунисга самолётда учиб кетди. (ТАСС).

ХАЛҚАРО ТЕАТР КУНИГА БАҒИШЛАНАДИ

Бугун бутун мамлакатда бешинчи марта халқаро театр куни нишонланади. Республика театр коллективлари шу кунга атаб жаҳон адабиёти классиклари ва замонавий драматурглар пьесаларидан бир қанча янги мароқли постановкалар тайёрлашди.

Халқаро театр кунига бағишланган тантанали мажлисда театр санъатини ривожлантиришда Ўзбекистон эришган муваффақиятлар ҳақида, Совет ҳокимиятининг 50 йиллигига бағишланган янги, юксак бадиий спектакллар яратиш соҳасида профессионал ва халқ театрлари олдида турган янги вазифалар тўғрисида гаплашиб олинди.

Кино ва театр ходимлари уйида тўпланган актерлар, режиссерлар, рассомлар, театршунослар, жамоатчилик вакиллари партия XXIII съезди очилиши арафасида ўтказилган бу йилги фестиваль ижодий коллективлар маҳорати ўсганлигини намойиш қилиб кўрсатади, деб ишонч билдирдилар.

Театр кунига Ўзбекистон ССР Фанлар Академияси санъатшунослик институти тайёрлаган кўп томли «Ўзбек совет театрининг тарихи» нашрининг биринчи китоби босмадан чиқди. (ЎзТАГ).

ЖЎШҚИН ҚАЛБ

Суратда: В. Г. ЛАГУТИНА.

Ҳамма меҳнат постида. Иш жадал суръат билан давом этаяпти. Бекорчи кимса кўринмайди. У бошидан — бу бошигача кўз илғамас катта корпус ичида ҳаёт қайнамоқда. Турли-туман, каттакичик асбоб-ускуналар тинмай ҳаракат қилаётир. Ҳаммаёқни ҳайқириғи тутиб кетган, уларнинг. Ҳар ер ҳар ерда пайвандлаш аппаратларидан таркалаётган учқунлар атрофни бир лаҳза нурга чўмади-да, сўнг сўнади. Тун-у кун шундай, бу ерда. Уларни цехнинг забардаст билакли кишилари бошқаришяпти. Бу улкан цех ҳар бир ишчисининг қалби иложи борича баракалироқ ишлаш иштиёқи билан жўш ураяпти.

Цех азаматларининг ақл-заковати, билак кучи, қалб қўри бир мақсадга — мамлакатимизда катта химияни яратиш ишига ҳисса қўшишга қаратилган. Улар шу шарафли вазифа деб тиним билмайдилар, куйиб пишишади, янги муваффақиятлар қучиш, резервларни ишга солишга интилишади. Бир тан бир жон бўлиб меҳнат қилишаётганликлари туфайли зафар кетидан — зафар қучмоқдалар, топшириқларни муттасил зиёдаси билан бажаришяпти. «Ўзбекхиммаш» заводи цехлари орасидаги ўзаро мусобақада пешқадамлик қилишмоқдалар, улар.

Валентина Григорьевна Лагутина ҳам ана шу коллективнинг аъзоси. Аъзоси бўлганда ҳам илғорларидан. Бу ерда эришилаётган ютуқларда унинг салмоқли ҳиссаси бор. Чунки, ҳамма соҳада бошқаларга намуна бўлмоқда. Меҳнат кўрсаткичлари, сифати ҳар доим юксак. Ахлоқи, ундан яхши. Кўнгли очиқ, хушчақчақ бу аёлнинг суҳбатига тўймайсиз. Ўрта бўйли Валентинанинг чеҳрасидан ҳар доим кулги ва табассум аримайди. Қўй кўзлари маъноли боқади, кишига. Цех ёки корхонада ким билан суҳбатлашманг, Валентина Григорьевна ҳақида фақат илиқ, ҳурматга тўла, унинг совет кишисига хос олижаноб фазилатлари ҳақидаги гапларни эшитасиз.

Ўртоқ В. Г. Лагутинанинг барча иш куни тепада, улкан корпус шипи тагида ўтади. Кран машинисти-да, у. Катта корпуснинг икки томонига қанот ёйган бу баҳайбат агрегатни нозиккина аёл бошқараётганига ишонгинг келмайди. Лекин амрига бўйсунган унинг. Чаққон ва эпчил ҳаракат қилади, унинг қўллари. Бирнеча тонналаб оғирликдаги узел ва деталларни кўтариб бир зумда ишчилар ёнига узатиб беради. Бир жойда тек турмайди. Ахир бутун цех коллективининг иши унга боғлиқ-да. Андак англашилмовчиликка йўл қўйса ёки кран тўхтаб қолса борми, кўпчилик бекор туришга мажбур бўлади. Зарур узеллар, агрегатларни қўлда ташиб келтириб бўлмайди-ку. Валентина бутун вужудининг кўз ва қулоққа айланиб кетганлигининг боиси ҳам шунда. Жуда ҳам зийрак туради, ўз постида. Бригадирлар, қозончилар, пайвандчилар, мастерлар, қўйингки каттадан-кичик ҳамма унга юмуш буюриб туради, мурожаат қилади. Чунки крансиз ишлашаолмайди, Валентина буни яхши тушунади. Ўз касбига бутун меҳрини қўйган. Ҳамманинг илтимосини тез ва соз бажаришга ҳаракат қилади. Шунинг учун ҳам ҳамма жойда унинг ҳурматини ўрнига қўйишади.

— Барака топсин кранчимиз, — дейди цех мисгарлар бригадаси раҳбари ўртоқ Бородоченко. — Валентина шу ерга келди-ю, биз кранчига ёлчиб қолдик. Ишимиз анча юришиб кетди, бекор туришлар камайди, ҳаммамизга қўлидан келганича ёрдам беради. Кранчиман деб ўтиравермайди, жойида. Бўш бўлса ишчиларга кўмаклашади. Қани энди ҳамма ҳам шундай беғубор қалбли, ширинсухан, ишда жонкуяр бўлса! 20 йилдан бери шу даргоҳда ишлайман, лекин Валентинадек матонатли аёлни кам учратдим бу ерда. Ундан ҳаммамиз мамнунмиз.

Тажрибали, талабчан, синчков бригадирнинг бундай олқишига сазовор бўлиш жуда қийин. Чунки кишиларни мақташга жуда хасис, у.

Валентина Григорьевнанинг ҳаёт ва меҳнат йўли дафтарини варақлар экансиз ҳақиқатан ҳам унинг ажойиб қалб эгаси эканлигини кўрасиз. Меҳнат қучоғига отилганига чорак аср бўлиб қолди. Қаерда, қайси мансабда ишламасин уни ҳалол бажо келтиришга интилди. Илгари қуюв цехида стерженчи бўлиб ишлади. Мана, ўн уч йилдан бери кран машинисти, у. Касбини пухта эгаллаган. Коммунистик меҳнат зарбдори деган шарафли номни олганига 8 йилдан ошди. Биринчилар қатори сазовор бўлган эди шундай номга. Донгдор кран машинисти ўнлаб ёшларга ўз касбини ўргатди. Деярлик барча цехларда шогирдлари бор, унинг. Улар ҳам устозларидан қолишмайди, касбларини қадрлашади. Валентинадай ишлашга интилишади.

1960 йил унинг ҳаётида унутилмас воқеа рўй берди. Шу йили завод коммунистлари сафига қўшилди. Ёшлигида ота-онасидан жудо бўлган, аммо иккинчи она-Ватаннинг қайноқ, меҳрибон қалбида ўсиб-улғайган, вояга етган Валентина Григорьевна кўпчиликнинг бахт-саодати, фаровон турмуши учун курашмоқда, халқ мулки, давлат манфаатини ҳамма нарсадан юқори қўймоқда. Унинг ташаббуси билан бошланиб, коллектив орасида кенг тарқалган новаторлик ҳаракати жуда кўп бўлган.

Яқинда унинг таклифи билан иш вақтидан рационал фойдаланиш юзасидан кураш бошланди. Ишчилар, инженер ва техниклар бу хайрли ташаббусга қўшилиб, асбоб-ускуналардан унумли фойдаланиш, иш вақтининг бирор минутини фойдасиз ўтказмасликка бел боғладилар. Моҳир кранчи бу ерда ҳам барчага ўрнак бўлмоқда, бошқаларни ўз орқасидан эргаштириб бораяпти.

Донгдор ишчи жамоат ишларида актив иштирок этмоқда. У уч марта Чирчиқ шаҳар Советига депутат қилиб сайланди. Шаҳар партия комитетининг аъзоси, У участкада касаба союз ташкилотчиси вазифасини ҳам адо этмоқда. Цех коммунистлари Валентина Григорьевнани партия ташкилоти секретарининг ўринбосари қилиб сайлашди.

Яқинда Валентина Григорьевна учун жуда ҳам қувончли воқеа юз берди. Тошкент область партия конференциясида уни КПСС XXIII съездига делегат қилиб сайладилар. Машҳур ишчи, камтар дўст Валентина Григорьевна коммунистларнинг бундай катта ишончини шубҳасиз оқлайди.

М. МИРҲАМИДОВ.

БЕШЙИЛЛИК МАРРАЛАРИ

ҲАЁТ ТАҚОЗОСИ

Мактабда ўқувчиларга яхши тарбия ва пухта билим бериш мураккаб вазифадир. Бунинг учун ўқитувчиларнинг педагогик маҳоратини ошириш, дарс сифатини кўтариш лозим. Бу шарафли ишни изчиллик билан амалга ошириш учун бизда ҳамма имкониятлар мавжуд. Янги беш йиллик план лойиҳасида таъкидлаб ўтилганидек, синфда тўла ўзлаштиришга эришишда куни узайтирилган группаларнинг истиқболи катта. Тўғри, айрим ўқувчилар машғулот вақтида дарсларни пухта ўзлаштира олмаслиги мумкин. Асосий мақсад ўқувчига пухта билим беришдан иборат экан, паст ўзлаштирувчи ўқувчилар билан ишлаш катта масъулият талаб этади.

Куни узайтирилган группаларни кўпайтириш ўқувчиларнинг бир синфда иккинчи йилга қолмасликнинг олдини олишда ҳам муҳим аҳамият касб этади. Зотан, синфда такрор қолиш учун кураш халқ маорифи олдида турган биринчи даражали вазифа бўлиб қолди. Ўқувчининг синфда қолиши унинг учун ҳам, ота-она учун ҳам кўнгилсиз ҳолдир.

МАОРИФ

Ҳозир район мактабларида 46.200 ўқувчи билим олмоқда. Шу янги ўқув йили бошланганда 70 га яқин ўқувчи мактабга келмай қўйди. Нима сабабдан шундай бўлганлиги текширилганда уларнинг асосий кўпчилиги икки йил бир синфда қолган ўқувчилар эканлиги маълум бўлди. Улар билан яккама-яка суҳбатлашишга тўғри келди. Айримлари: «Менинг ўқишга қобилиятим йўқ» деса, баъзилари «ўзимдан кичик ёшдаги болалар билан ўқишга уяламан» деб жавоб қайтардилар. Баъзи ота-оналар эса, фарзандларининг ёнини олиб, «ўзининг уқуви йўқ, ундан кўра бирор жойда ишлагани яхши» дейишди. Бу суҳбатдан маълум бўлдики, уларда ўқишдан бутунлай воз кечиш майли пайдо бўлган.

Ўқувчининг синфда қолиши, бола ва ота-онасининг изтиробга тушиши ўқитувчи ишидаги асосий нуқсон ва тузатиши қийин бўлган хато эмасми? Ҳа, худди шундай. Ўқувчининг синфдан-синфга ўта олмаслиги, ўқишга тортилмай қолиши тарбиясининг бузилишига сабаб бўляпти. Лекин, бунга на ўқитувчи, на ота-она ва на жамоатчилик бефарқ қараб туриши мумкин эмас.

Хўш, ўқувчининг дарсларни пухта ўзлаштира олмаслигининг боиси нимада? Бунинг асосий сабаби уй шароити ҳам, баъзи ўқитувчилар айтганидек, боланинг бўшанг, уқувсизлигида ҳам эмас, фақат ўқитувчининг оила билан доимий ҳамкорликда иш олиб бормаслигида, ота-онанинг мутлақо беғамлигидадир. Кўп йиллик тажриба шуни тақозо этади.

Районимиздаги 92-мактабнинг ўқитувчиси Людмила Ивановна 7 йилдан буён шу билим ўчоғида ишлайди. У мактабга келган йили 1-синфда дарс бера бошлади. Ўшанда бу синфда 37 ўқувчи бор эди.

Ўқитувчи қунт билан ишлади. Ўқувчиларнинг дарсга бўлган активлигини оширди. Натижада ҳамма ўқувчи синфдан-синфга тўлиқ кўчди. Ҳозир улар 6-синфда фақат «4» ва «5» баҳоларда ўқишяпти. Яна шу томони ибратлики, бу ўқувчиларнинг билими мустаҳкам, ахлоқи яхши, ҳатто уларнинг хатлари бир-биридан чиройли.

Бундай моҳир ўқитувчилар бизда кўплаб топилади. Ўтган ўқув йилида 500 ўқитувчи ўзи дарс бераётган синфда юқори натижага эришганлиги буни яққол исботлаб турибди.

Илғор педагоглар тажрибасини кенг ёйиш мақсадида районимизда бир қатор тадбирлар амалга оширилди. Москва, Ленинград, Киев, Қозон, Ростов, Куйбишев ва бошқа шаҳарлардаги мактаб ўқитувчиларининг бой тажрибаларини ўргандик. Жойларда илғор тажриба мактаблари ташкил этилди. Ҳозир ўқитувчилар, илмий бўлим мудирлари ва директорларнинг доимий педагогик семинарлари ишлаб турибди. Булар мактабларда ўқув-тарбия ишларини тағин ҳам яхшилашда муҳим омил бўлиб хизмат қиляпти.

Ўқувчиларга пухта билим бериш учун кураш бундан кейин ҳам районимиз педагогик коллективларининг доимий эътиборида бўлади. Чунки, бу партиямиз талаби, ҳаёт тақозосидир.

С. САИДАҲМЕДОВ,
Октябрь район халқ маорифи бўлимининг мудири.

ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯ

Ҳа, бу илмий-амалий конференция муҳим масала — мактаб ўқувчиларининг ахлоқ тарбияси масаласига бағишланиб ўтказилди. Чирчиқ шаҳрида икки кун давом этган конференция Тошкент область партия комитети, Чирчиқ шаҳар партия комитети ва Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги Педагогика билимлари илмий-текшириш институти томонидан уюштирилган эди.

Конференцияда РСФСР Педагогика фанлари академиясининг корреспондент аъзоси, педагогика фанлари доктори С. Ражабов «Ахлоқ тарбияси — ўсиб бораётган ёш авлодни коммунистик руҳда тарбиялашнинг муҳим таркибий қисми» деган темада доклад қилди. Докладчи ёш авлод тарбияси билан боғлиқ бўлган муҳим масалалар ҳақида батафсил тўхталди. У пойтахт области мактабларида ўқувчиларга таълим-тарбия бериш соҳасида қилинаётган ишларни ҳам кенг таҳлил қилиб берди.

Ҳақиқатан ҳам областнинг Калинин, Оққўрғон районларидаги, Чирчиқ шаҳридаги кўпгина мактабларда бу борада анча бой тажрибалар тўпланди. Шу билан бирга, докладчи халқ маорифи ходимлари олдида турган муҳим вазифалар тўғрисида ҳам ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирди.

Республика педагогика билимлари илмий-текшириш институти эстетик тарбия, куни узайтирилган группалар бўйича қатор методик тўпламлар тайёрлашга киришди. Ўқувчиларнинг дунёқарашини шакллантиришда муҳим роль ўйнаётган жамиятшунослик фанини ўқитиш юзасидан тўпланган бой тажрибалар оммалаштирилади.

Конференцияда Чирчиқ шаҳар партия комитетининг секретари Н. Савченконинг «Ўқувчиларни коммунистик ахлоқ руҳида тарбиялашда партия ташкилотларининг вазифалари» деган темадаги докладини ҳам қизиқиш билан тингланди.

— Ўқувчиларга пухта билим беришда ўқитувчиларнинг педагогик маҳорати муҳим роль ўйнайди, — деди у. — Шаҳримизда бой тажрибаси билан кўпчиликка намуна бўлаётган бундай ўқитувчилар кўп. 4, 8, 15 ва 18-мактабларда яхши тадбирлар амалга оширилмоқда. Бу мактабларда ўқитувчилар семинарлари мунтазам ўтказиб турилади.

Докладчи ёш авлодни тарбиялашда бошланғич партия ташкилотлари томонидан амалга ошираётган муҳим ишлар ҳақида ҳам батафсил тўхталди. Кейинги йилларда партия ташкилотларининг актив иштироки билан мактабларда қизиқарли тадбирлар амалга оширилди. Бу эса ўқув-тарбия ишларини янада яхшилашга яқиндан ёрдам бермоқда.

Конференцияда кичик ёшдаги болаларнинг тарбияси, ўрта ёшдаги ҳамда катта ёшдаги мактаб ўқувчиларининг ахлоқ тарбияси бўйича секциялар ҳам иш олиб борди.

Секция қатнашчилари педагогика фанлари кандидати А. Аҳмедов, Чирчиқ шаҳридаги 6-мактаб ўқитувчиси Т. Романова, илмий ходим С. Раҳимова, Тошкент шаҳридаги 32-мактаб ўқитувчиси Н. Барабашина ва бошқалар томонидан тайёрланган докладларни ҳам кенг муҳокама қилдилар.

Бу илмий-амалий конференция ёш авлодни тарбиялаш ишини янада такомиллаштиришда муҳим омил бўлиб хизмат қилиши турган гап.

ТЕХНИКАДАН УНУМЛИ ФОЙДАЛАНАЙЛИК

Экономикамизнинг барча соҳалари меҳнатни енгиллаштирадиган, иш унумдорлигини ошириб, шароитини яхшилайдиган, сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш имконини берадиган янги техника воситалари билан муттасил қуроллантирилмоқда. Фан ва техниканинг энг сўнгги ютуқларини жорий қилишга алоҳида эътибор берилаётир. Саноат, транспорт, қурилишда турли машина ва механизмлар парки муттасил боймоқда. Бошқа жойлардаги каби областимиз саноат корхоналарида минглаб турли-туман станоклар, юзлаб автомат агрегатлар, поток ва конвейер линиялари ишлатилмоқда.

Эндиликда ҳамма гап завод-фабрикалардаги мавжуд техника паркидан ишнинг кўзини билиб, моҳирона фойдаланишда қолган. Айрим корхоналарда шундай қилинаяпти ҳам. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар техникадан унумли фойдаланишга эришаяптилар. Бу билан саноат маҳсулоти ишлаб чиқаришни ошириш, меҳнат унумдорлигини юксалтириш, маҳсулот сифатини яхшилаш ва таннархини арзонлаштиришга эришмоқдалар. Асбоб-ускуналар унумдорлигини оширишга ёрдам берадиган ички резервларни қидириб топмоқдалар ва ишга солмоқдалар.

Лекин, шуни очиқ эътироф этиш керакки, областимиздаги аксарият корхоналарда техника воситаларидан фойдаланиш кўрсаткичларини кўнгилдагидек деб бўлмайди. Бу соҳада, жуда кўп камчиликларга йўл қўйилмоқда.

Яқинда қатор машинасозлик корхоналарида машина-механизмларидан қандай фойдаланаётганлиги текшириб кўрилганда, жуда кўп камчиликлар аниқланди. «Ташавтомаш», «Ўзбекхиммаш», «Чирчиксельмаш», трансформатор ва нормаль заводларида шундай аҳвол мавжудлиги маълум бўлди. Бу корхоналарда 2480 та асбоб-ускуна бор. Шу жумладан 1508 та металл қирқувчи, 500-дан ортиқ темирчилик-пресслаш, 60 га яқин қуюв, 400 дан ортиқ электр пайванд агрегатлари ўрнатилган.

Ишлаб чиқариш ва меҳнатни ташкил этишда йўл қўйилган камчиликлар, турли хил чалкашликлар, корхона, цех, участка раҳбарларининг асбоб-ускуналардан унумли фойдаланишга етарли аҳамият бермаганликлари оқибатида жуда кўп станоклар тўхтаб ётган. Ўзбекистон химия машинасозлиги заводида ўрнатилган асбоб-ускуналарнинг 30 процентдан ортиқроғи ишламайди. «Чирчиксельмаш» заводида эса, барча агрегатларнинг 80 процентга яқини, трансформатор заводида 90 процентга яқини, Тошкент автомобиль машинасозлиги заводида 81 проценти эксплуатация қилинаётир. Айниқса, Янгийўлдаги нормал заводида машина-механизмларнинг кўп вақтлаб фойдасиз, қуруқ савлат тўкиб туришига йўл қўйилмоқда. Корхонадаги 200 дан ортиқ агрегатнинг ҳар куни ишлаб тургани юздан ортмайди. Ваҳоланки, белгиланган планга асосан ҳар куни 139 та агрегат ишлаб туриши лозим.

Юқоридаги фактлардан шу нарса кўриниб турибдики, асбоб-ускуналардан фойдаланиш юзасидан белгиланган топшириқлар бу корхоналарнинг бирортасида ҳам тўла адо этилмаяпти. Асбоб-ускуналарнинг анчагина қисми ишлатилмайди. Бунинг устига жуда кўп машина ва механизмлар белгиланган муддатларда ремонт қилинмайди. Бунинг оқибати ёмон

САНОАТ

бўлаяпти, албатта. Чунки маълум вақт ичида ҳар бир агрегатни ремонт қилиш жуда муҳим масала. Механизмларни узоқ муддат давомида тўхтовсиз ишлатиш уларнинг ҳаракатланувчи узел ва деталларини тамомила яроқсиз ҳолга келтирмоқда.

Областимиздаги жуда кўп машинасозлик корхоналарида агрегатларнинг сменали ишлатишда ҳам нуқсонлар бор. Уларнинг аксарияти биринчи сменада ишлайди. 2-3-сменаларда тўхтатиб қўйилади ёки жуда кам қисми фойдаланилади. Юқоридаги заводларда биринчи сменада ўрнатилган барча металл қирқиш станокларининг 80 процентга яқини ишлатилаяпти. Иккинчи сменада бу кўрсаткич 60 процентга тушиб қолади. Учинчи сменада янада пасайиб кетади. Ўрнатилган бундай станокларнинг 10 проценти хам ишламайди. Айримларида у 2—3 процентни ташкил этади. Қозон-пресслаш асбоб-ускуналари, бошқа машина-механизмлардан хам сменаларда фойдаланишда шундай катта тафовутлар содир бўлмоқда.

Асбоб-ускуналардан фойдаланишнинг сменали коэффициенти муҳим кўрсаткич ҳисобланади. Бунда айрим силжишлар бўлди, кўрсаткичлар бирмунча яхшиланди. Лекин ҳали ҳам қониқарли деб бўлмайди. Турли асбоб-ускуналарнинг сменалар бўйича фойдаланиш коэффициенти ҳали жуда оқсаяпти.

Келтирилган бу мисоллар шуни кўрсатиб турибдики, корхоналарда, асбоб-ускуналардан фойдаланишни яхшилаш юзасидан жуда кўп резервлар бор. Бу имкониятларни ишга солиш, биринчи навбатда, маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш, меҳнат унумдорлигини юксалтиришга, демак саноат ходимларининг ўз меҳнати натижасидан моддий манфаатдорлигини оширишга олиб келади. Шунинг учун ҳам СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасида асбоб-ускуналардан фойдаланишни ҳар томонлама яхшилаш лозимлиги алоҳида таъкидлаб ўтилган. **«Асосий ишлаб чиқариш фондларининг ҳар сўми ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтиришга, рентабеллик даражасини оширишга эришиш мақсадида асбоб-ускуналардан фойдаланиш анча яхшилансин ва уларнинг унумдорлиги оширилсин»**, — дейилади Директивалар лойиҳасида.

Ана шунга эришиш ҳар бир корхона коллективининг муқаддас бурчи бўлиб қолмоғи керак. Бунинг учун асбоб-ускуналардан фойдаланишни яхшилаш имконини берадиган барча резервларни ишга солиш, ишчилар малакасини ошириш, илғор иш методларини ва прогрессив технологияни кенг жорий қилиш, ишлаб чиқариш пешқадамлари тажрибасини оммалаштириш, рационализаторлик ва ихтирочилик ҳаракатини ҳар томонлама ривожлантириш зарур. Шундай қилинса, ҳар бир коллективнинг меҳнат натижаси янада баракали бўлади.

Н. СОБИРОВ.

ҚУЙИЛИҚ ремонт-механика заводи коллективи партиямизнинг XXIII съездига ўзининг меҳнат совғалари билан келяпти. Ҳозиргача завод колхоз ва совхозларга жуда кўп миқдорда қишлоқ хўжалик машиналари учун запас қисмлар етказиб берди. Корхонада ишлаб чиқариш илғорлари хам оз эмас. Ҳожимат Абдуллаев ана шундай пешқадамларнинг бири. У кунлик ишлаб чиқариш нормасини мунтазам 130—150 процент бажариб, меҳнатда ўрнак кўрсатаяпти. Суратда: илғор слесарь Ҳожимат Абдуллаев иш устида.

В. Сироткин ва И. Глауберзон фотоси.

ЯНГИ ДАРСЛИК

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг 1966—1970 йилларга мўлжалланган беш йиллик плани юзасидан КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳасида мамлакатимизда химия саноатини янада равнақ топтириш режалари қайд қилинган. Айниқса физика химияси, биохимия ва полимерлар химиясини ривожлантириш муҳим аҳамиятга эга.

Серқуёш Ўзбекистонимиз химия хом ашёсига жуда бой ўлка бўлганлиги важидан ҳам бизда бу соҳа тез суръатларда юксаляпти. Навоий, Фарғона, Чирчиқ шаҳарларида улкан химия корхоналари қад кўтарди. Химиявий моддалардан кўплаб кенг истеъмол товарлари ишлаб чиқариш ўзлаштирилди.

Полимерлар химияси учун битмас-туганмас хом ашё — пахта барги ва табиий газ республикамизда етарлича бор. Шу туфайли ҳам бу фан кейинги йилларда жуда ривожланди. Қатор мутахассислар ва олимлар етишиб чиқди.

Лекин химик мутахассисларга бўлган талаб ҳали жуда катта. Айниқса, химик инженерлар етишмаётир. Тошкент политехника институти, Тошкент университети химия факультетлари программаларида полимерлар химияси фанига катта ўрин берилди.

Яқин вақтларгача полимерлар химияси назарияси ва практикасидан ўзбек тилида ёзилган бирор оригинал дарслик йўқлигидан студентлар анча қийналишар эди. Ана шуни ҳисобга олган ёш химик мутахассислардан М. Асқаров, Б. Ойхўжаев, Ю. Погосов, Г. Толипов ва О. Йўлдошевлар «Синтетик полимерлар химияси» дарслигини ёзиб, ўзбек студентларини қувонтирдилар. «Ўқитувчи» нашриёти мазкур китобни сифатли қилиб босиб чиқарди. Бу полимерлар химияси бўйича ўзбек тилида ёзилган дастлабки дарсликдир.

Дарсликнинг химия фанлари кандидати М. Асқаров томонидан ёзилган I, II, III бобларида полимерлар химияси ҳақида умумий тушунчалар, юқори молекуляр бирикмаларнинг классификацияси ва номланиши, полимерланиш ҳамда поликонденсатланиш реакцияларининг кечиш муҳити, қонуниятлари аниқ мисолларда ифодали, тушунарли қилиб баён этилган.

Химик олим Ю. Погосов томонидан ёзилган IV, V, VI бобларида юқори молекуляр бирикмалар химиясида учрайдиган турли реакциялар ёрдамида полимерни модификациялаш, органик моддаларнинг хосилаларини синтезлаш каби процесслар, полимер маҳсулотларини ишлатиш жараёнида рўй берадиган деструкция ҳодисасининг зарарли ва фойдали томонлари, бу ҳодисани рўёбга келтирувчи фактлар ҳамда полимерларнинг хизмат қилиш муддатини ошириш масалалари кенг ёритилган.

ТАНҚИД ВА ТАҚРИЗ

Авторлардан Г. Толипов синтетик полимерларнинг физик ва химиявий ҳодисалари тўғрисида, Б. Ойхўжаев ва О. Йўлдошевлар карбонзанжирли, гетерозанжирли полимерларнинг олиниш усуллари, қўлланилиши ҳамда полимер олиш учун ишлатиладиган хом ашёлар ҳақида батафсил маълумотлар беришган.

Маълумки, сўнгги йилларда Ўзбекистонда полимерлар химияси соҳасида кўпгина ишлар қилинди ва бир группа олимлар етишиб чиқди. Ўзбекистон ССР Фанлар академияси президенти, академик О. Содиқов, Тошкент политехника институти проректори, профессор Н. Ризаев, фан кандидатлари О. Сафоев, Х. Муслимов ўртоқлар полимерлар химияси масалалари билан шуғулланиб келишяпти. Мазкур дарсликда ўзбек химик олимларининг илмий кашфиётларидан амалий мисоллар келтирилган. Маҳаллий полимер материаллари тўғрисида маълумотлар бор. Бу эса китобнинг ўқувчиларга тушунарли бўлишини таъминлаган.

Китобга профессор К. Аҳмедов, фан кандидати А. Қурбонов ва полимерлар химияси бўйича мутахассис бўлган кўпгина олимлар ижобий баҳо бердилар. «Дарслик ёш авторлар группаси томонидан ёзилганлигига қарамай, жуда оригинал чиққан, назарий ва амалий масалалар содда ва равон баён қилинган» дейди профессор К. Аҳмедов.

Китоб баъзи камчиликлардан ҳам ҳоли эмас. Химия фани кундан-кун ривожланаётганлиги, янги-янги терминлар тилимизга кириб келаётганлиги айрим сўзларни ҳар хил формада ишлатишга олиб келмоқда. «Масалан «Химия» сўзи, — дейди Фарғона педагогика институти химия кафедрасининг мудири А. Қурбонов, — матбуотда ҳам, адабиётда ҳам икки хил: «химия» ва «кимё» тарзида ёзилиб келмоқда. Бизнингча «кимё» ёзилгани маъқул, чунки ўзбекча «кимё» сўзи халқ тилига сингиб кетган».

Худди шунингдек баъзи дарсликларда «а» инкор қўшимчаси, баъзан эса «но» қўшимчаси ишлатилади. Баъзи ўқитувчилар ҳам студентларга «анорганик», «атактик» деб тушунтирсалар, бошқалари «ноорганик», «нотактик» деб сўзлайдилар. Бундай терминларнинг икки хил формада талаффуз этилиши ва ёзилиши материални ўзлаштиришни қийинлаштириб қўяди.

Китобда баъзи формулалар индексларида ҳам (босмахона хатоси) чалкашликлар бор. Лекин бу жузъий нуқсонлар дарсликнинг қимматини тушираолмайди. Улар кейинги нашрларда ҳисобга олинади, деган умиддамиз.

Ш. ҚОСИМОВ,
химик инженер.

ЕР ТЕКИС БЎЛСА...

Суғориладиган деҳқончилик шароитида капитал планировка қилинган далаларнинг юзасини тептекис сақлаш учун ҳар йили жорий планировка қилиб туриш зарур. Бу экин экишни юқори сифатли ўтказишнинг энг муҳим шартидир.

Яхшилаб текисланган участкаларда ҳар куни 1,5—2 гектар ер бемалол суғориладиган бўлса, нотекис участкаларда зўр машаққатлар билан атиги 0,5—0,6 гектар майдонгина суғорилади. Текисланган участкаларнинг тупроғи ҳамма ерда баравар етилади. Бу эса қатор ораларини сифатли ишлаш, трактор агрегатларини юқори тезликда юргазиш, уларнинг меҳнат унумдорлигини ошириш имкониятини беради.

Тупроғининг устки қатлами шўрланган районларда далаларни планировка қилиш айниқса зарурдир. Шўр ер нотекис бўлса, сувни унга кўп сарфлашга тўғри келади. Натижада сизот сувлари кўтарилиб кетиб, тупроқ бадтар шўрланади.

Деҳқончиликдаги ишларни механизациялаш, химиялаштириш, алмашлаб экишни тўғри жорий этиш, қишлоқ хўжалиги заракунандалари ва ўсимлик касалликларига қарши курашнинг муваффақияти ҳам, далаларни планировка қилиш масаласи қай даражада ҳал этилишига боғлиқ. Ўнкир-чўнқир пайкалга солинган ўғитларнинг ўсимликларга фойдаси кам тегади. Шунингдек, нотекис ерларда ғўза туплари бир хил ривожланмайди, ҳосил баравар пишиб етилмайди, терим пайтида эса тоза уруғлик пахта кам чиқади.

Ерни кафтдек қилиб текислаш қанчалик катта аҳамиятга эга эканлигини бир қанча районлар мисолида яққол кўришимиз мумкин. Тошкент областидаги кўпгина илғор хўжаликларда далалар жуда яхши планировка қилинаётганлиги туфайли ҳам пахта, шоли ва бошқа қишлоқ хўжалиги экинларидан юқори ҳосил олинмоқда.

Ер текислаш ишларини ҳамма далаларда бир йилнинг ўзида, айниқса бир мавсумда тўла бажариб бўлмайди, албатта. Бу иш билан мунтазам равишда шуғулланиб бориш керак. Ер текислаш ишларига сарфланган меҳнат харажатлари сувнинг ва ишчи кучларининг тежалиши, қатор ораларга ишлов беришнинг осонлашиши, шунингдек пахта ҳосилдорлигининг гектар бошига 3-4 центнерга ошиши натижасида ўзини тўла қоплайди.

Жорий планировка икки қайта ўтказилади. Кузда ер ҳайдалганидан кейиноқ йирик нотекисликлар — шудгор ўнгирлари, қайтиш майдончалари текисланади. Баҳорда эса бевосита экишдан олдин дала юзаси ёппасига текисланади. Бу ишларни бажариш

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

учун турли хил механизмлардан фойдаланиш керак. Кузда ишчи органлари бўлган грейдер типидаги механизмдан фойдаланилса, баҳорда волокучалар ишлатилади.

Биринчи турдаги планировка машиналарига Д-20 А, Д-241 маркали оддий грейдерлар, П-2, 8 А, ПТ-4 А ва ПА-3 маркали планировкачи механизмлар киради. ПА-3 планировшчиги экиш олдидан ерни текислашга мўлжаллангандир.

Баҳорда экиш олдидан ер юзасини ёппасига текислашга мўлжалланган иккинчи турдаги машиналарга ПР-5, ПВ-7,3 текислагичлари, К-34-0,3 планировшчиги, мола ва бошқалар киради.

Кўпчилик хўжаликларда пахта майдонларининг чеккаларини, шудгор ўнгирларини, қайтиш майдончаларини (ер ҳайдашдан кейин ва машина теримидан олдин) текислаш ишлари қўл кучи билан бажарилади. Натижада ҳар гектар ерга 8-10 киши куни сарфланади, экишга тайёргарлик ишлари чўзилиб кетади.

Ҳозирги пайтда далаларни текислашга бир томондан қўлланилаётган механизация воситаларининг мукаммаллаштирилмаганлиги тўсқинлик қилаётган бўлса, иккинчи томондан ер текислайдиган техниканинг етишмаётганлиги тўсқинлик қилаяпти. Натижада кузги жорий планировка тўла-тўкис ўтказилмайди, бу ишларнинг каттагина ҳажми баҳорга қолиб кетади. Баҳорда эса одатда бу ишлар оддий иш қуроллари ва қўл кучи билан бажарилади. Айрим колхозларда шудгор ўнгирлари ва ўнқир-чўнқир жойлар чизелли ёки оғир дискали боронани, қайта мослаштирилган культиватор — планировка машинасини ва қўлда ясалган грейдер пичоғини икки марта юргизиб текисланади. Ундан кейин волокуча юргизилади. Шунингдек, скрепер деворчаси бўлган КЗУ, КПУ-2000А, КПН машиналаридан ҳам фойдаланилади.

Ернинг нотекис жойларини текислашда қисман прицепли ва осма плуглардан фойдаланиш ҳам мумкин. Шудгорнинг агдарма кранларини текислаётганда плуг шундай қия қилиб ўрнатилиши керакки, унинг биринчи корпуси шудгор қиррасининг чап ёнини 15 сантиметр чуқурликда, иккинчи корпуси 10 сантиметр чуқурликда ва учинчи корпуси 5 сантиметр чуқурликда ҳайдаб кетадиган бўлсин. Плугли трактор шудгор қиррасининг чап ёни бўйлаб юриб кетаётганида чуқурчанинг ярми тупроқ билан кўмилади. Агрегат изига қайтиб шудгор қиррасининг ўнг ёни бўйлаб юра бошлаганидан кейин эса чуқурча батамом текисланиб қолаверади. Тиркама ва осма плуглар ҳам ерни яхшилаб текислаб кетадиган қилиб ўрнатиб қўйилиши лозим. Шудгор ўнгирларини текислайдиган агрегат ҳайдов трактори қайси йўналишда юрган бўлса, ўша йўналишдан юриши керак. Баҳорда экиш олдидан ер юзасини ёппасига текислайдиган агрегат картанинг диагональ йўналиши бўйлаб юриши лозим.

Ер кафтдек қилиб текисланилганда кўпгина куч ва маблағ иқтисод қилиб қолинади, ҳосилдорлик ҳам ошади. Бунга жуда кўп мисоллар келтириш мумкин. Масалан, Янгийўл районидаги Киров номли, Калинин номли колхозларнинг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Турсуной Охунова, Роза Отабоева ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадаларда Ўрта Осиё қишлоқ хўжалигини механизациялаш ва электрлаштириш илмий-текшириш институтининг конструкциясидаги грейдер пичоқлари бир неча йиллардан буён ишлатиб келинаяпти. Натижада бир мавсумда ҳар гектар майдонга ҳисоблаганда 8—10 киши куни иқтисод қилиб қолинаяпти.

Ер текис — ҳосил тўкис. Бу асл деҳқонларнинг гапи. Шунга қатъий амал қилган деҳқон барака топади.

М. АҲМАДЖОНОВ,
техника фанлари кандидати.

ЯЙЛОВ ЛАВҲАЛАРИ

Кумуш соч тоғларнинг этакларига
Навбаҳор тўшабди гулгун поёндоз,
Шу фасл гаштини суриб яйловда —
Чўпоннинг дилкаши бўлсанг қандай соз.

Қаршингда сой бўйлаб, гуркираб боғлар
Тонгдан жило олиб, очибди жамол.
Соҳибкор меҳрини эмган ниҳоллар,
Сулув келинчакдай топибди камол.

Шафтоли, ўриклар сурх новдалари
Кўз-кўзлаб ёқутдан тақибди маржон.
Сарин ел лаълидек лабидан ўпиб,
Нозик дудоқларга индирибди жон.

Яқин-олисларга ташлайман нигоҳ,
Чўпонлар ҳайқирар: «қурув, ҳайт, қурув»,
Ўтлоқда ирғишлар қўйлар, қўзилар —
Ҳаммаси тилларанг — ҳаммаси сурув.

Мафтун этиб қўйди тоғ бағри, яйлов
Минг боқиб тўймайман чиройинга ҳеч.
Суҳбатдош чўпонга шогирд бўлсам-да
Отардан кетмасам, дейман эрта-кеч.

Навқирон йигит бу — меҳмондўст чўпон
Чорада узатар соф қимизидан,
Нақадар шифобахш яйлов ҳавоси —
Сезилиб турипти юз қирмизидан.

Улуғлаб, ардоқлаб ота касбини —
Шу касбдан топган у ҳурмат, эътибор.
Постида сергак ҳам дилида завқ-шавқ,
Меҳнаткаш, мард ўғлон бизнинг чорвадор.

Унинг юрагини тинглагин, дўстим,
Қўй-қўзи яйловга хўп тўлсин, дейди,
Эзгу мақсадларин сўзлайди бир-бир:
— Элатда эту-мой мўл бўлсин, дейди.

Сўнг кулиб, қўлига олар дўмбира
— Сенга бир ўлан айтиб берай, — дер.
Дилрабо куй янграр адр-қир оша,
«Чўпон қизи кел, битта бўса бер...»

Жонимга роҳатдир ҳар татти сўзинг,
Дилимга ўт ёқар қуралай кўзинг,
Не қилар яйловга ойдин кечалар
Ошиғингни йўқлаб, бир келсанг ўзинг...»

Яқин олисларга ташлайман нигоҳ
Чўпонлар ҳайқирар «қурув, ҳайт қурув»
Ўтлоқда ирғишлар қўйлар-қўзилар —
Ҳаммаси тилларанг — ҳаммаси сурув.

Усмон ЖОНГИТОВ.

Солдат саҳифаси

№ 7

ҲАМШАҲАРЛАРИМИЗ ШУНДАЙ ХИЗМАТ ҚИЛМОҚДАЛАР

Ватанимизнинг шонли посбонлари — совет жангчилари КПССнинг XXIII съездини жанговар ва сиёсий тайёргарликни кучайтирган ҳолда кутиб олмоқдалар. Партия ва халқимиз ҳаётидаги бу энг муҳим воқеани ҳарбий машқларда яхши кўрсаткичларга эришиш билан нишонлаш ҳар бир жангчининг бурчи бўлиб қолди.

Мамлакатимизнинг ҳамма соҳа кишилари қатори солдатлар бўлинмаларида ҳам КПСС XXIII съезди Директивалари лойиҳалари қизғин муҳокама қилинмоқда. Солдат ва офицерлар Директивалар лойиҳасидаги Совет Иттифоқининг мудофаа қувватини янада ўстириш, Қуролли Кучларимизнинг ҳарбий техниканинг энг замонавий турларига эга бўлишлари тўғрисида ҳамиша ғамхўрлик қилиб туриш зарурлиги хусусидаги сатрларини қизғин маъқулламоқдалар. Қуйида Ватан олдидаги муқаддас бурчини ўтаётган ҳамшаҳарларимизнинг шу кунлардаги ҳаёти билан танишасиз.

Узоқ Шарқ чашмаси

Ҳа Узоқ Шарқда ҳам шўх чашмалар бор
Бизнинг булоқларга монанд оқади.
Улар ҳам одамга интизор, хумор,
Жовдираб боқади,
Суқли боқади.

Чанқаб, қалбим ёниб,
Борганим кезлар —
Тутгим келур уларнинг кўзига парда!
Сув олгани келмаскан бу ерлик
қизлар
Мискўза кўтариб шому-саҳарда.

Усмон ТЕМУР,
солдат.

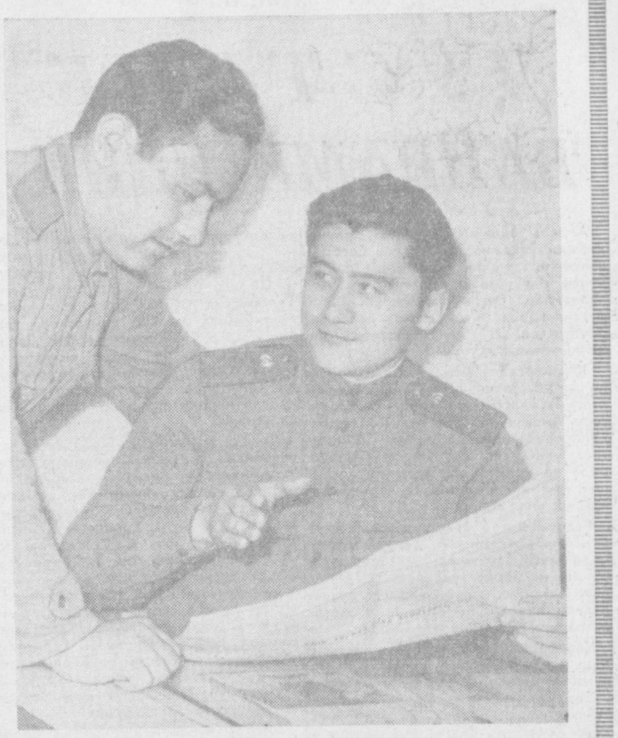

Ефрейтор Хайрулла Усмонов ва оддий солдат Абдулла Нарзуллаев бўлинмада бошқаларга ҳар томонлама ўрнак бўлишяпти. Шонли Ленин комсомоли тарбиялаган бу икки ўзбек ўғлони ҳозир партия аъзоси деган юксак номга лойиқ иш тутишяпти. Коммунистларнинг улкан анжумани — КПСС XXIII съезди арафасида бу икки агитаторнинг иши янада ошиб кетди. Суратда: икки дўст бўлажак лекция олдидан ўзаро маслаҳатлашмоқда.

ЭСТАФЕТА ИШОНЧЛИ ҚЎЛЛАРДА

Тошкент шаҳрининг Октябрь районида Зокировларнинг аҳил оиласи яшайди. Бу оила номини каттаю-кичик ҳурмат билан тилга олади. Хусусан, оила бошлиғи Эргаш Зокировни кексалар алоҳида самимият билан эслайдилар. Собиқ фронтчи Эргаш Зокиров шонли жанговар йўлни босиб ўтди, босмачиларга қарши курашда қатнашди, Улуғ Ватан уруши йилларида гитлерчи босқинчиларни қақшатди. Ватан унинг хизматларини юксак баҳолаб, бир неча орден ва медаллар билан мукофотлади. Урушдан кейинги йилларда подполковник Эргаш Зокиров Тошкент шаҳридаги милиция бўлимларидан бирига бошчилик қилди. Бу ерда ҳам у моҳир ташкилотчи, ажойиб инсон сифатида ўзини кўрсатди. Коммунист Эргаш Зокиров жанговар постда, ўз хизмат бурчини шараф билан ўтаб қаҳрамонона ҳалок бўлди.

Шу вақтдан буён анча давр ўтди, лекин отанинг порлоқ тимсоли, унинг шонли ишлари фарзандлари қалбларида ва фикр-ўйларида яшамоқда.

Ўрта мактабни тугатган Йўлдош ва Ужур Зокировлар ишлаб чиқаришга йўл олишди. Фидокорона меҳнат қилишди. Уларнинг меҳнатини бир неча бор ташаккурнома ва қимматбаҳо совғалар билан тақдирлашди.

— Худди отасининг ўзи, — дерди кексалар бу ака-ука ҳақида.

... Куз келди. Бахтли ёшлик ўтган қадрдон шаҳар билан, меҳнат қувончини инъом этган корхона билан хайрлашиш дамлари келди.

Ҳарбий хизматга чақирилувчиларни кузатгани ота-оналари, завод ва фабрика коллективлари чиққан эди. Митинг бошланди. Йўлдош онаси билан ёнма-ён турарди. У райком комсомол вакилидан қабул қилиб олган Қизил байроқ дастагини ҳали-ҳануз қўлида тутиб тургандек.

Йўлдош олға қараб юрди. Алвон байроқ унинг яноқларини оҳиста қитиқлаб ўтди. Ҳамманинг нигоҳи гўё унга қарагандай эди. Ўртоқлари, онасининг боқишларидан фақат бир нарсани уқарди ва қалби шундай дерди:

— Наказингизни бажариш учун қасамёд қиламан... Боболаримиз, оталаримиз ва акаларимизнинг жанговар шуҳратини давом эттирамаң...

Тошкент вокзалидаги ҳаяжонли дамлар орқада қолди. Мана, оддий солдат Йўлдош Зокиров гвардиячилар сафида турибди. Рота старшинаси солдатни кун тартиби билан таништирди, кровати қаердалигини, сафдаги ўрнини кўрсатиб берди.

Суратда: ўқиш ва ҳарбий хизмат аълочиси Йўлдош Зокиров.

Тантанали шароитда Йўлдош ва у билан бирга келган ёш жангчиларга қурол топширилди. Командир қисмнинг жанговар йўли ҳақида, бўлинма анъаналари ҳақида гапириб берди ва ёшларни унинг шуҳратини оширишга чақирди

Жанговар кунлар бирин-кетин ўтиб борди. Оддий солдат Йўлдош Зокиров тенгдошлари қатори сафланиш усулларини ўрганар, қурол ва жанговар техникани ўзлаштирар, ҳужум ва ҳимоя пайтидаги тактик вазифаларни ҳал қиларди. Ёш жангчи курси ўтиб бўлингач, жанговар етуклик имтиҳони бошланди — шахсий қуролдан отиш керак эди. Ҳамшаҳарлари Муҳсин Султонов, Равил Галиев, Валижон Аҳмедовларнинг нишонни қандай маҳорат билан урганини кўриб, Йўлдош хурсанд бўларди. Унинг ўзи ҳам боплади. Биринчи отишмадаёқ командирнинг биринчи ташаккурини олди. Бу муваффақият жангчини руҳлантириб юборди. У яна янги ғайрат билан ўқий бошлади, уста жангчиларнинг тажрибасини ўрганди.

Ҳарбий қасам қабул қиладиган тантанали кун яқинлашарди. Бу кунга Зокиров пухта тайёрланди.

— Оддий солдат Зокиров, қасам қабул қилишга томон — марш, — команда берди командир. Жангчи дадил ва шахдам қадам ташлаб столга яқин келди. Қўлига ҳарбий қасам текстини оларкан, ҳаяжон билан шу сўзларни ўқий бошлади: «Мен, Совет Социалистик республикалар Иттифоқи граждани...»

Бу сўзлар унинг бутун вужудини ҳамон ҳаяжонлантириб тургандек. Йиллар ўтади. Лекин бу кунни солдат унутмайди. Қасам қабул қилинган кун унга совет кишисининг фахрий бурчи ҳақида, Ватаннинг муносиб ҳимоячиси бўлиши ҳақида эслатиб туради.

Йўлдош Зокиров Ватан олдидаги бурчини шараф билан ўтамоқда. У меҳнатсеварлиги, дўстларига мададкорлиги туфайли командир ва коллектив ўртасида катта обрў орттирган. Унинг фотосурати Ленин хонасидаги стендга осиб қўйилган. Ҳарбий хизматнинг биринчи йилиёқ Йўлдош Совет Армияси аълочиси ва разрядли спортчи бўлди. Яқинда жангчининг ҳаётида яна бир қувончли воқеа рўй берди. Коммунистлар комсомол аъзоси Зокировга катта ишонч билдириб, уни КПСС аъзолиги кандидати қилиб қабул этдилар.

Шу кунларда барча гвардиячи жангчилар қатори Йўлдош Зокиров ҳам жанговар маҳоратини оширмоқда. У ҳар жиҳатдан ўртоқларига намуна кўрсатмоқда. У қисмда КПСС XXIII съездини жанговар ва сиёсий тайёргарликда аъло кўрсаткичлар билан кутиб олиш ташаббускори бўлди.

Коммунист Йўлдош Зокиров намунаси жангчиларни янги юксакликларга чорламоқда.

Кекса авлод берган эстафетани ёшлар ишонч билан давом эттирмоқдалар.

В. КРОХМАЛЮК,
капитан.

ЖАНГОВАР САФДОШЛАР

Мухторали Ерматов билан Мирза Миркомиловлар бир қишлоқда катта бўлдилар, бир мактабда, бир синфда ўқидилар. Буни қарангки, Ватан олдидаги бурчни ҳам бир бўлинмада ўташяпти.

Мухторали билан Мирза бўлинмага келганида уни Хасан-Хусан деб чақира бошлашди. Чунки улар бир-бирига ўхшар, бир зум бўлса ҳам бир-биридан ажралмасди.

Почтальон хат олиб келди. Солдатлар уни ўраб олишди.

— Мухторали сенга хат. Мана буниси сенга, Николай, ўх-хў, намунча қалин, қаллиғинг рўмолча юборганга ўхшайди,— деди почтальон хатни узатар экан.

— Ҳасанига бор-у, Хусанига йўқ экан-да, — деб қолди кимдир. Почтальон яна тўрт-беш кишига хат топширгандан кейин бирдан баланд овоз билан:

— Мана, Хусанига ҳам хат бор экан, қани бир ўйнаб берсин, бўлмаса хатни бермайман, — деди ҳазиллашиб. Мирза қўлини узатган эди, хатни кимдир илиб кетди. Йигитлар қўйишмади, охири ўйнаб ҳам берди.

Қишлоқдан бир кунда ота-оналаридан хат олиб уларнинг тинчлигини билган жанговар сафдошлар ўша куниёқ жавоб ёзишга қарор қилишди. Улар ана шу мақсадда кечқурун дам олиш хонасига йўл олишди.

Дам олиш хонаси. Ҳар ким ўз иши билан машғул. Мухторали билан Мирза хат ёзишга ўтирган бўлсалар, дераза олдидаги йигит китоб ўқиш билан банд. Николай билан Камол эса шахмат ўйнамоқда.

Мухторали шиддат билан оқ қоғоз юзини тўлдиряпти. Мирза бўлса: «ушбу жонсиз хатим етиб маълум бўлсинки, Ватан олдидаги бурчини шараф билан ўтаётган ўғлингиздан, соғман, саломатман. Бугун хатингизни олибоқ жавоб ёзишга киришдим». Мирза сўнгра ота-онасига, укаларига номба-ном салом йўллагандан кейин, нима ёзишини билмай ўйланиб қолди. Нимани ҳам ёзсин? Хизматни бўлса кўнгилдагидек адо этаётибди. Шу пайт хона тўридаги Шерали қўлидаги рубобдан таралаётган кўй унинг хаёлини бўлиб юборди. Бир зум қўлидаги қаламни ушлаганича тек туриб қолди. Гоҳ майин, гоҳ шўх оҳангда таралаётган куй унинг кўз олдида қадрдон қишлоғини, кенг пахтазорни гавдалантирди. Шу пайт горнининг «отбой» деган командаси эшитилиб қолди. Ҳамма уйқуга кетди. Хат ҳам чала қолди.

Заррин тонг отиши билан сафга тизилган солдатлар командирнинг топшириғини олиб уни бажаришга киришишди

— Оддий солдат Мирзашарипов, сизни бўлинмага старший қилиб тайинлайман. Ўқ-дориларни жанговар позицияга қанчалик тез етказиб боришингиз, операцияни шунчалик муваффақиятли чиқишига боғлиқ, — тушунтирди капитан Киптев.

— Орқамдан, машинага,— деган команда эшитилди. Етти азамат К. Мирзашарипов кетидан машинага чиқиб ўтирди.

Кенг дала. Машина паст-баланд ерлардан аста илгарилаб боряпти. Ҳаммаёқ қум бўлганлиги учун тезроқ юришнинг иложи йўқ. Кутилмаганда шамол кучайди. У шунчалик зўрайдики, кўзни очиб бўлмас, уч қадам олдинда нима борлиги кўринмасди. Нима қилиш керак?

«Олға, фақат олға», — қарорга келди Камол. У йигитлар уялтириб қўймаслигига ишонар, топшириқни бажаришга кўзи етар эди. Шофер Николай Куликов рулни хиёл чапга буриб юборган эди, машинанинг орқа ғилдираги чуқурга ботиб қолди. Йигитлар дарҳол тахта ва кўтарма домкрат билан машина орқа ғилдирагини чуқурдан чиқариб олишди

Солдатлар ўқ-дориларни ўз вақтида белгиланган жойга етказиб келишди. Операция муваффақиятли ўтди. Бунда жанговар сафдошлар Мухторали билан Мирзанинг ҳам ҳиссаси бор. Машқ тугагач, командир вазифани кўнгилдагидек бажарган солдатларга ташаккур айтганда Мухторали Ерматов билан Мирза Миркомиловларнинг номини ҳам тилга олди.

Кеч кирди. Дам олиш хонаси яна гавжум бўлиб кетди. Мухторали билан Мирза кеча тугатолмай қолган хатини бугун қўлга олишди ва кеча олган ташаккурномалари ҳақида ҳам ота-оналарига маълум қилишди.

К. БОРОДИНОВ.

Бўлинма командири Байрам Нуриев неча-неча шогирдларга бой тажрибасини ўргатмади дейсиз. У ўқишда ҳам, машқда ҳам қўл остидаги жангчиларга ёрдамини аямайди, ҳарбий маҳорат «сир»ларини ўргатади, тушунтиради, шунга яраша талаб ҳам қилади. Талабчан, айни вақтда дўст, меҳрибон Б. Нуриевни бўлинма солдатлари ҳурмат қиладилар. Суратда: Б. Нуриев биринчи йил хизмат қилаётган оддий солдат Триценкога машқ олдидан кўрсатма бермоқда.

Е. Поколодний фотолари.

ТИНЧИМАС ЙИГИТ

Дам олиш куни эди. Биз ўзбекистонлик бир группа сафдошлар ҳордиқ чиқариш ниятида бир жойга тўпландик. Бироқ, орамизда Ёрқул кўринмасди. Жаббор уни топиб келиш учун кетди. Бироздан сўнг бир ўзи қайтиб келди.

— Ёрқул навбатчи экан, келолмайди, — деди у.

— Ўтган дам олиш куни ҳам навбатчи бўлган эдику,— деди кимдир.

— Анвар илтимос қилган экан, ўшанинг ўрнига навбатчи бўлиб қолипти, жавоб қайтарди Жаббор.

Ёрқул ана шундай дўст, меҳрибон, ғамхўр йигит. Хизматга келганига бир йил ҳам бўлмасданоқ бу абжир йигит сафдошларининг ҳам, командирларнинг ҳам ҳурматини қозонди. У бўлинмада шоферлик қилади. Уни гоҳо офицерларни гарнизон марказига олиб кетаётганда, гоҳо шаҳардан янги фильм ленталарини олиб келаётганда, баъзида эса бетоб бўлиб қолган жангчини шифохонага олиб бораётганда учратасиз. Йигитлар уни тинчимас йигит деб аташади.

Ёрқул Мамирзаев ҳали бирон марта ҳам аварияга йўл қўйгани йўқ, кўча ҳаракати қоидасини ҳам бузган эмас, ёнилғини тежаб-тергаб сарфлайди, машинасини жуда яхши сақлайди.

Ўз бурчини сидқидилдан адо этаётган Ёрқул бир неча марта қўмондонликнинг ташаккурига сазовор бўлган, ёрлиқлар билан тақдирланган.

И. НОРМАТОВ,
сержант.

Оддий солдат Муҳаммаджон Собиржонов уқувлиги ва тиришқоқлиги билан, жанговар топшириқни беками-кўст бажариши билан дўстлари ўртасида эътибор қозонган. Суратда: алоқачи М. Собиржонов машқ пайтида.

Оддий солдат Н. Муҳаммаджонов фотоси.

УРУШ ПАЙТИДАГИ РАСМИМ

Йиллар сарғайтирган бир расм:
Ҳалпиллаган шинель эгнида.
Кўксидамас гўё жароҳат,
Қора нашивкали енгида.
Бошга қўндирган пилоткаси
Қоғоз қайиқчага ўхшарди.
Елкасида эски қопчиғи, —
Урушнинг арзимас бўхчаси.
Аслида у қопчиқ ҳам эмас,
Хотиралар йиғилган тўрва.
Ичидаги соғинч хатлари
Ўлса бирга киради гўрга.
Кўзларида қотиб қолган ўт,
Ногаҳон ўқ даҳшатини бор.
Ҳамма меридиандан ўтган
Уруш лавҳасидан ёдгор...
Бу—мен, ҳечким ўхшатмаган мен.
Кириш қийин бундай ҳолатга.
Шу расмимда ўхшаб кетаман
Жангда бўлган ҳар бир солдатга.

Султон АКБАРИЙ

Тугунча

(НОВЕЛЛА)

●

Командиримизнинг «сафланинг» деган командасини эшитиб, товуш келган томонга югурдим. Йўлда югуриб бораётиб, оёқ остида ётган тугулган дастрўмолчага кўзим тушди. Ташлаб ўтишга кўнгил бўлмади. Уни ердан олдим-да, вақтим зиқ бўлгани учун ичида нима бор, эгаси ким эканлигини ҳам билолмай, чўнтагимга солганимча олға югуриб кетдим...

Казармага қайтгач, солдатлар орасидан бу кичик тугунча эгасини топдим. Ўзимизнинг ротадаги қўқонлик йигит Олимжон экан. У тугунчани кўриб суюниб кетди.

— Раҳмат ҳамшаҳар, уйдан чиққандан бери эъзозлаб асрардим. Бугун тасодифан тушириб қўйибман. Анча изладим. Хойнахой машқ ўтказилган жойда туширган бўлсам керак, деб ўйлагандим. Энди сержантдан рухсат сўраб, боя машқ қилган жойнимизга жўнамоқчи бўлиб тургандим.

— Шунча узоқ жойга-я? — ҳайрон бўлдим.

— Ҳа, излаб боришга арзирди дўстим, — деди мулойимлик билан у.

Тугунча сирини билишга қизиқиб қолдим.

— Нима бор бу тугунчада?

— Бу сир эмас, мана кўринг, оддий тупроқ — деб тугунчани ечиб кўрсатди.

Ҳайрон бўлиб, гоҳ унга, гоҳ қўлида ушлаб турган рўмолчадаги бир сиқим тупроққа тикилдим...

— Бундан икки йил олдин дея,— гап бошлади у. — Шу тупроқни отам тугиб берганди. Ташлаб юборишга кўзим қиймайди, шундай қилсам назаримда отамнинг сўзларини ерга ташлагандай бўламан. Ўшанда отам:

«...Ма, ол ўғлим, — деган эди у, — ҳамма қатори сени ҳам тўйдирган шу тупроқ бўлади. Шу тупроқда ота-боболаринг ўтган. Сенинг ҳам киндик қонинг томган. Қаерда бўлмагин шу тупроқ сенга туғилиб ўсган жойларингдан эсдалик, ҳамроҳинг бўлсин.

Ватандошимнинг бу олийжаноб ишидан тўлқинланиб кетдим. Она-юрт тупроғи кўз олдимда қанчалик бебаҳо эканлигини яна бир карра ўйлашга, ҳаяжонланишга мажбур эдим.

Э-ҳа!... Бир сиқим тупроқ биргина менга эмас, бошқа ватандошларимизга ҳам азиз ва мутабар экан.

Бу оддий ва камтарин ҳамшаҳрим қўлидаги тупроқдан олиб, кўзимга суртар эканман, ёнверимизда тўдалашиб, ҳаяжонга тушиб қолган солдатларга қараб:

— Бу тупроқ, менинг ҳам тупроғим, сизларнинг ҳам тупроғингиз, барчамизнинг тупроғимиз, биз бахтли инсонлар шу олтиндан қиммат тупроғимиз туфайли бахтиёрмиз деб, ҳайқириб юборгим келди...

А. АХАТОВ,
солдат.

БЕЛОРУССИЯ АДАБИЕТИ ВА САНЪАТИ

ДЕКАДАСИ ОЛДИДАН

ДЎСТЛИК БАЙРАМИ ЯҚИН

Апрель ойининг иккинчи ярмида қуёшли ўлкамизга қардош белорус халқининг атоқли санъаткорлари ва улкан сўз усталари меҳмон бўлиб келадилар. Республикамизда Белоруссия адабиёти ва санъати декадаси бошланади. Дўстлик байрамига саноқли кунлар қолди.

Қардош халқ маданият вакилларини кутиб олиш учун Тошкентда ва республикамизнинг бошқа шаҳарларида қизғин тайёргарлик бормоқда. Белоруссия санъаткорлари пойтахт театрларида ва корхоналар саҳналарида ва колхоз клубларида ўзларининг энг яхши репертуарларини намойиш қиладилар.

Белоруссия композиторларининг бир қанча асарлари декада кунларида республикамиз музикачилари томонидан ижро этилади. Шунингдек, Белоруссиянинг машҳур созандалари ва композиторлари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар.

Қардош белорус адабиётининг энг яхши намуналари республикамиз китобхонларига кўпдан буён маълум. Ўзбек китобхонлари белорус адабиётининг классиклари Янка Купала, Якуб Колас ва бошқа атоқли қалам соҳибларининг асарларини ўз она тилларида ўқиб келмоқдалар.

Декада кунларида Белорус халқининг бир группа атоқли ёзувчилари ўзбек китобхонларининг меҳмони бўладилар. Шеър шинавандалари, адабиёт мухлислари белоруссиялик сўз усталари билан учрашиб, уларнинг янги асарлари ва ижодий планлари билан танишишга муяссар бўладилар. Белоруссиялик адиблар республикамиз ёзувчилари билан ижодий алоқаларини янада мустаҳкамлайдилар. Диёримиз баҳорини кўриб, унинг меҳнатсевар, ажойиб одамлари билан учрашиб, ижодий темаларини бойитадилар.

Республикамиз меҳнаткашлари олдинги йилларда қардош иттифоқчи республикалар адабиёти ва санъати вакиллари билан бўлган учрашувларини ҳеч қачон унутмайдилар, қуёшли ўлкамизга рус, украин, арман, тожик, қозоқ ва озарбайжон санъаткорлари ва қалам соҳиблари меҳмон бўлиб келган эдилар.

Мана, эндиликда қардош белоруссиялик санъаткорлар ўзбек элининг азиз меҳмонлари бўлиш учун сафарга отланмоқдалар. Уларнинг келиши халқимизнинг маданий ҳаётида катта воқеа бўлади. Элимизнинг улуғ байрамига айланади. Дўстлик тароналари гулларга бурканган қуёшли диёримиз бўйлаб баралла янграйди.

Республикамизга уч юздан ортиқ белоруссиялик санъаткорлар меҳмон бўлиб келадилар. Ўзбекистонда Белоруссия ССР да хизмат кўрсатган артист В. Котаев бошчилигидаги Белоруссия ССР Давлат симфоник оркестри, Белоруссия ССР халқ артисти И. Жанович раҳбарлигидаги халқ чолғу асбоблари оркестри, Белоруссия ССР да хизмат кўрсатган санъат арбоби А. Опанасенко раҳбарлигидаги республика Давлат рақс ансамбли коллективлари ўз маҳоратларини намойиш қиладилар, янги репертуарлари билан томошабинларни таништирадилар. Республикамиз томошабинлари СССР халқ артисти Г. Ширма бадиий раҳбарлигидаги Белоруссия ССР Давлат хори коллективининг ажойиб санъатлари билан кўпдан буён танишдирлар. Декада кунларида бу моҳир санъаткорлар ҳам республикамиз шаҳарларида ўзларининг янги программадаги концертларини томошабинларга кўрсатадилар.

Декада кунларида қардош белоруссиялик мўйқалам усталари ҳам ўзларининг энг яхши асарларини республикамизда намойиш қиладилар. Атоқли белорус рассомларидан В. Цвирко, В. Волков, П. Гавриленко, А. Глубов, А. Селиханов, А. Орлов, В. Суховерков, В. Кедров ва бошқаларнинг янги ижодий янгиликлари кўргазмаларга қўйилади. Белоруссия рассомлар союзининг раиси В. Стельмашинкий раҳбарлигида меҳмон бўлиб келадиган ҳурматли мўйқалам соҳиблари республикамиз рассомлари билан учрашувлар ўтказадилар ва ўз ижодий янгиликлари ҳақида фикр олишадилар.

Декада кунларида талантли белорус халқининг гўзал амалий санъат намуналари ҳам кўргазмаларга қўйилади. Ёғочга ўйиб ишланган ва бошқа санъат буюмларини ҳам кенг жамоатчилик кўришга муяссар бўлади.

Республикамиз меҳнаткашлари декада кунларини зўр қизиқиш билан кутмоқдалар. Ижодий ташкилотлар азиз меҳмонларнинг келишига совғалар тайёрламоқдалар. Республикамиз нашриётларида белоруссия ёзувчиларининг асарлари нашр этилмоқда. Ўзбекистон адиблари ўзларининг қардош ҳамкасбларини ижодий совғалар ва янги таржималар билан кутиб олиш учун зўр ғайрат кўрсатмоқдалар.

Дўстлар дийдори ҳамма нарсадан улуғ. Дўстлик алоқалари порлоқ келажагимизнинг ёрқин юлдузидир. Меҳмондўст халқимиз қон-қардош халқ санъаткорларини кўз тикиб, кутмоқда. Белоруссия адабиёти ва санъати декадаси халқларимизнинг дўстлик тантаналарига айланади, дўстлик алоқаларимизни янада мустаҳкамлайди.

Алесь БАЧИЛО

ОРОМИМНИ ЙЎҚОТДИМ

Беором бўлиб қолдим,
Юрак дардим ким билар.—
Назорат пости доим
Мени безовта қилар.
Заводга кириш чоғи,
Тинчгина ўтолмайман.
Ёнади қиз янoғи...
Бир сўз ҳам айтолмайман.
Сезмайди у дардимни,
Сезмайди оҳ тортишим.
Ҳар гал пропускамни
Кўради, ўтказмай жим.
Ичимда дейман қувнаб
Пропускам кўрган чоқ:
«Тинчим олган ғунча лаб,
Яхшиси қалбимга боқ.
Бу қалбни сен билмасанг,
Бошқа билиши маҳол!»
Назаримда кайфи танг,
Англаши даргумон — фол.
Энди кўрганда, қизга,
Шартта ушлаб билагин,
Пропускам ўрнига
Кўрсатаман юрагим!

Белорусчадан МАВЛОН ИКРОМ таржимаси.

ОТАШИН ЖАРЧИ

С. М. КИРОВ ТУҒИЛГАН КУННИНГ 80 ЙИЛЛИГИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

● ● ●

Сергей Миронович Киров ўз нутқларидан бирида: «Биз Ленин бизга қолдирган байроқ остида социализм қуриш калитларини, Ленин бизга васият қилиб қолдирган калитларни қўлга олган ҳолде. ҳаммамиз биргаликда бизга кўрсатилган йўллардан борамиз ҳамда партиямиз қарорларини большевистик матонат билан, ленинча қатъият билан кун сайин амалга ошираверамиз», —деган эди.

Чиндан ҳам С. М. Киров улуғ Лениннинг содиқ шогирди, Ленин идеяларининг толмас тарғиботчиси, коммунизмнинг оташин жарчиси эди. У Коммунистик партиянинг иши меҳнаткашлар оммасининг манфаатлари учун ҳамиша сабот-матонат ва қатъиятлик билан кураш олиб борди. Марксизм - ленинизм таълимотини турмушга тадбиқ этишда, Совет ҳокимиятини мустаҳкамлашда, уни ички ва ташқи душманлар ҳамласидан сақлашда, ишчилар билан деҳқонларнинг қудратли иттифоқини вужудга келтиришда. мамлакатимизда социализм асосларини қуриш ва ривожлантиришда С. М. Кировнинг хизматлари беҳисоб каттадир.

Бугун мамлакатимиз халқлари Коммунистик партия ҳамда Совет давлатининг атоқли арбоби революцион ғоялар тарғиботчиси С. М. Киров туғилган куннинг 80 йиллигини нишонламоқдалар.

С. М. Киров жуда ёшлик пайтида ота-онасидан ажралади, турмуш қийинчиликларини бошидан кечиради. Қозондаги механика-техника билим юртида ўқиб юрган вақтларидаёқ у сиёсий маҳбуслар билан яқин алоқада бўлади, революцион руҳда ёзилган адабиётларни ўқий бошлайди, ёшлар тўгарагига қатнашади, революцион варақалар чиқаришда иштирок этади, Булар барчаси ёшликданоқ революцион кураш йўлига кирган Киров дунёқарашининг шаклланишида, шубҳасиз, катта роль ўйнади.

1904 йили Киров Томскка келади ва бу ерда большевикларнинг социал-демократик ташкилотига аъзо бўлиб киради. Шу даврдан эътиборан у коммунизм ғоялари учун курашни ўз ҳаётининг мазмуни деб билади, В. И. Ленин кўрсатган йўлдан оғишмай олға боради ва профессионал революционер бўлиб етишади. Энди уни ҳеч нарса йўлдан қайтара олмас ва ҳеч нарса чўчита олмасди. Чунки у ўзи танлаган йўлнинг бирдан-бир тўғри йўл, эрк ва бахт-саодат йўли эканлигини аллақачонлар тушуниб етган эди. 1905 йили Томск ишчиларининг чор самодержавиесига қарши қуролли чиқишини ташкил этишда актив қатнашиб, сўнг икки ойдан кўпроқ қамоқда ётиб чиққанида ҳам ўз олдига қўйган мақсадидан сира қайтмади, яхши кунларнинг келишига, бепоён Россия узра озодлик қуёши нур сочишига ҳамиша ишонди, умид боғлади.

Кировнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясига қадар бўлган фаолияти воқеаларга жуда бой. 1905 йил ўрталарида у РСДРПнинг Томск комитети составига киритилади ва бу ташкилотнинг энг актив, кўзга кўринган ходимларидан бўлиб қолади. Яширин босмахоналар ташкил этиб, революцион руҳдаги адабиётлар, варақаларни нашр эттиришга бошчилик қилади, партия группаларини мустаҳкамлаш мақсадида бир қатор муҳим тадбирларни амалга оширади, меҳнаткаш омма ўртасида пропагандистик ишларни олиб боради. ишчиларнинг забастовкаларини уюштиради. Айни замонда Киров партия сафларини бузишга интилган меньшевикларга ва бошқа душман элементларга қарши шафқатсиз кураш олиб борди, В. И. Ленин бошлиқ большевиклар йўлини қаттиқ туриб ҳимоя қилди.

Кейинчалик Киров актив революцион фаолияти учун чор самодержавиеси томонидан яна бир неча марта қамоққа олинади. Бироқ қамоқ жазолари ҳам, подшо охранкаси томонидан қилинган таъқиблар ҳам жасур революционернинг иродасини бука олмади. Аксинча, қамоқ ва таъқиб этишлар Кировнинг фаолиятини тағин ҳам кучайтиришга, уни эрк ва адолат йўлида янги куч билан кураш олиб боришга илҳомлантирарди, холос. У жуда кўп шаҳарларда бўлди, турли ташкилотлар ўртасида революцион ишлар олиб борди, ишчиларнинг яширин тўгаракларини ташкил қилди, марксизм-ленинизм ғояларини омма ўртасида кенг тарғиб этди. Бу жиҳатдан унинг Владикавказ, Грозний, Минеральние Води, Новосибирск, Иркутск ва бошқа жойларда олиб борган революцион ишлари диққатга сазовордир.

1917 йилги февраль буржуа-демократик революциясидан сўнг С .М. Киров Владикавказ Советининг аъзоси қилиб сайланади ҳамда Шимолий Кавказда социалистик революция учун курашнинг ташкилотчиси бўлади. 1917 йил октябрида Советларнинг иккинчи Бутуниттифоқ съездига делегат қилиб сайланади. Петроградда Октябрь жангларида фаол иштирок этади, Корнилов исёнини бостиришда катта хизмат кўрсатади.

Коммунистик партия Кировни қаерга юборса, у ўша ерда партия топшириғини бажариш учун садоқат билан ишлади, бу йўлда ўзининг бутун билими ва куч-ғайратини сарф этди. Гражданлар уруши йилларида Киров партия топшириғи билан Астраханга юборилади. Бу ерда у Астрахань ўлка Вақтли ҳарбий-революцион комитети раиси сифатида Астрахань мудофаасига бошчилик қилди, Шимолий Кавказда Совет ҳокимиятини ўрнатиш учун курашни бошқариб турди. Киров Совет ҳокимиятининг душманлари—интервентлар ва оқгвардиячиларга қарши курашга ишчиларни, деҳқонларни, Қизил Армия жангчиларини ва барча меҳнаткашларни кенг сафарбар этишда катта хизматлар кўрсатди. Астрахандаги контрреволюцион исённи бостиришга раҳбарлик қилди. С. М. Киров Г. К. Оржоникидзе билан биргаликда Қизил Армиянинг Шимолий Кавказга юришини уюштирди ва бошқарди. Бу юриш катта ғалаба билан якунланди.

Партия ва ҳукумат С. М. Кировга жуда катта ишонч билдириб, юксак ташкилотчилик қобилиятини ҳисобга олиб, уни социалистик қурилишнинг энг масъулиятли участкаларига юбориб турди. 1920 йилда Киров Грузияда Совет ҳукуматининг вакили сифатида иш олиб боради. Совет — Польша сулх конференциясида Совет республикаси делегациясига бошчилик қилади. 1921 йили РКП (б)нинг Х съездига делегат қилиб сайланади ва шу съездда РКП (б) Марказий Комитети аъзолигига кандидат қилиб сайланади. 1921 йилдан то 1925 йилга қадар С. М. Киров Озарбайжон Компартияси Марказий Комитетининг секретари вазифасида ишлайди. Бу ерда у республика саноати ва қишлоқ хўжалигини тиклаш ҳамда ривожлантириш, Закавказье халқлари ўртасида қардошлик муносабатларини кенг йўлга қўйиш соҳасида бир қатор тадбирларни ишлаб чиқди, халқлар тенгҳуқуқлиги ва дўстлиги ленинча миллий сиёсатини оғишмай амалга оширди. Киров Закавказье Социалистик Федератив Совет Республикасининг асосчиларидан бири эди.

Улуғ Ленин ғояларига, ленинизмга чексиз садоқат. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг душманларига нисбатан муросасизлик, халқ оммасининг кучи ва иродасига, коммунизм ишининг муқаррар ғалабасига чуқур ишонч, катта ташкилотчилик қобилияти С. М. Кировни Коммунистик партиянинг машҳур арбоблари қаторидан муносиб жой эгаллашга олиб келди. 1925 йилдан кейинги тўққиз йил ичида Киров Ленинград партия ташкилотига бошчилик қилади. Дастлабки беш йилликлар даврида мамлакатимизда социализм қурилишида қўлга киритилган кўпгина ажойиб муваффақиятлар унинг номи билан чамбарчас боғлангандир. Жумладан, Ленинград шаҳар саноати Кировнинг бевосита раҳбарлигида янги техника асосида қайтадан қурилди.

С. М. Киров СССРда социализм қурилишининг жуда катта аҳамиятини ўзининг кўпгина нутқлари ва мақолаларида қайта-қайта уқдириб ўтар эди. «Биз,—деган эди у,— миллий бойликларимизни кўпайтириш учунгина ўз жамиятимизни қураётганимиз йўқ. Бизнинг олдимизда анча мураккаб ва жиддий вазифалар турибди. Биз ҳар дақиқада шу нарсани назарда тутишимиз керакки, бойликнинг ана шу кўпайиб боришида Улуғ Октябрь байроғини кўтарганимизда кўзда тутилган асослар, социалистик асослар деб аталадиган асослар тобора кўпроқ роль ўйнаши керак. Биз шунчаки, янги жамият қураётганимиз йўқ, балки социалистик жамият қурмоқдамиз. Биз шундай жамият қурмоқдамизки, у ҳақиқатан ҳам эркин меҳнатнинг чинакам диёри бўлади, унда ҳақиқатан ҳам тўла чинакам тенглик бўлади».

1923 йилдан бошлаб С. М. Киров ВКП(б) Марказий Комитетининг аъзоси қилиб сайланади. Кейинчалик эса ВКП (б) Марказий Комитети Сиёсий бюроси составига ҳам киритилади. 1934 йили у ВКП (б) Марказий Комитетининг секретари қилиб сайланади. Киров Совет Қуролли Кучларининг қудратини тинмай ошириб бориш, халқлар дўстлигини мустаҳкамлаш, мамлакатни юксалтириш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини яхшилаш тўғрисида тинмай ғамхўрлик қилар эди.

1934 йил 1 декабрда С. М. Киров Смольнийда ўз иш кабинети эшиги ёнида ваҳшийларча отиб ўлдирилди.

Аммо унинг номи, коммунизм йўлидаги ажойиб хизматлари халқимиз қалбидан мустаҳкам жой олган. Совет кишилари С. М. Кировни содиқ ленинчи, коммунизм ғояларининг актив тарғиботчиси сифатида ҳамиша ёдда сақлайдилар.

Т. РАСУЛЕВ.

ЖАҲОН БЎЙЛАБ

МАМЛАКАТЛАР ОДАМЛАР ВОҚЕАЛАР

ГДР Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг тўла ҳуқуқли аъзоси бўлсин

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Болгария Халқ Республикаси АҚШ, Англия ва Франциянинг Ғарбий Германия ҳукуматини халқаро ишларда герман халқининг бирдан-бир вакили қилиб кўрсатишга уринаётганликларига қарши қатъий эътироз билдирди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳузуридаги Болгария доимий вакили Милко Тарабанов Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош секретари У Танга юборган ва Бирлашган Миллатлар Ташкилотида тарқатилган мактубида Ғарб давлатларининг Германия Демократик Республикасига қилаётган тухматлари ҳозирги вақтда иккита герман давлати мавжудлигини яққол кўрсатиб турган фактни рад қила олмайди. деди. Мактубда айтиладики, Германия парчалаб қўйилганлиги учун Ғарб давлатларининг ўзи айбли, суверен ва тинчликсевар давлат бўлган Германия Демократик Республикаси мустақил давлатга хос халқаро ҳуқуқларнинг ҳаммасидан фойдаланиши лозим.

Мактубда шу нарса таъкидланадики, Германия Демократик Республикасининг Бирлашган Миллатлар Ташкилотида тенг ҳуқуқли бўлиб қатнашишига ҳалақит бераётган сунъий говларни олиб ташлаш пайти келди.

РИМ. Итальян металлургларининг намойиши пайти. Улар иш ҳақининг оширилишини талаб қилмоқдалар.

ТАСС фотохроникаси.

Ватанпарварларнинг муваффақияти

ХАНОЙ, (ТАСС). Вьетнам информация агентлиги озодлик агентлигининг хабарига асосланиб, қуйидагиларни билдиради: 1966 йил 7 мартга қадар бўлган 40 кун ичида озодлик армиясининг жангчилари ва Жанубий Вьетнамдаги Биньдин вилоятининг аҳолиси душманнинг 7540 солдати ва офицерини, шу жумладан Американинг 4763 ҳарбий хизматчисини йўқ қилиб ташладилар.

* * *

ХАНОЙ, (ТАСС). ВИА агентлиги берган қўшимча маълумотларга қараганда, Вьетнам Демократик Республикасининг қуролли кучлари 21 мартда Куангбинь вилоятида илгариги хабарда айтилганидек. Американинг иккита самолётини эмас, балки учта самолётини уриб туширганлар.

Шундай қилиб, Вьетнам Демократик Республикаси территорияси устида уриб туширилган Америка самолётларининг ҳаммаси 932 тага етди.

АҚШНИНГ ВЬЕТНАМДАГИ УРУШИГА ҚАРШИ НОРОЗИЛИК

НЬЮ-ЙОРК, (ТАСС). Америкалик ёшлардан яна уч киши Вьетнамдаги жирканч урушга қарши норозилик билдириб, ўзларининг ҳарбий учёт карточкаларини «зўрлик ишлатилмайдиган ҳаракатлар комитети» ташкилотининг Нью-Йорк бюросида йиртиб ташладилар.

Улар шундай қилиш билан армияга олинишга қаршилик кўрсатаётган барча америкалик йигитларга ўзларининг бирдам эканликларини билдирмоқчи бўлганликларини айтдилар.

БОМБАРДИМОН ҚИЛИШЛАР ДАВОМ ЭТМОҚДА

ХАНОЙ, (ТАСС). Американинг Жанубий Вьетнамдаги, Таиланддаги аэродромларида ва Америка 7-флотининг кемаларида жойлашган самолётларидан катта-катта группалари 23 мартда Вьетнам Демократик Республикасининг осмон чегарасини бир неча марта бузиб ўтди. ВИА Агентлигининг хабарида айтилишича, АҚШ авиацияси Вьетнам Демократик Республикасининг Иенбай, Ханьхоа, Нгеан, Хатинь вилоятларидаги ва Конко оролидаги аҳоли яшайдиган пунктларни ва саноат объектларини бомбардимон қилди. Вьетнам халқ армияси олий қўмондонлигининг алоқа миссияси бу тўғрида норозилик билдириб, Вьетнамдаги кузатувчи ва контрол қилувчи халқаро комиссияга мактуб йўллади.

Редактор А. ИСМОИЛОВ.

Реклама ВА Эълонлар

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

27 МАРТДА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

Мактаб ўқувчиларининг каникул кунларида

Ўзбек тилида: 10.15 — Бизнинг интернат (болалар учун). 10.30 — Капитан Тенкеш (телефильмнинг 9-серияси).

Рус тилида: 10.55 — «Восход» космосда (илмий-оммабоп фильм).

11.40 — Сеҳрли халат (бадиий фильм).

14.00 дан — Москва телестудияси кўрсатади.

ТОШКЕНТ ТЕЛЕСТУДИЯСИ КЎРСАТАДИ

Ўзбек тилида: 17.00 — Капитан Тенкеш (телефильмнинг 10-серияси).

17.30 — Телевизион янгиликлар (ўзбек ва рус тилларида).

Ўзбек тилида: 17.45 — Партиянинг содиқ фарзанди (Сергей Миронович Киров туғилган куннинг 80 йиллигига).

Рус тилида: 18.05 — Киносаёҳатлар альманахи (илмий-оммабоп фильм).

Ўзбек тилида: 18.25 — Ленин партиясини шарафлаймиз (адабий-музикали композиция). 18.55 — Композитор Ю. Ражабий.

20.30 — Эртанги кун программаси.

20.35 дан — Москва телестудияси кўрсатади (тажриба тариқасида).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 дан — Фрунзе телестудияси кўрсатади.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз Наварьянка ва Алеко, кечқурун Трубадур.

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз Насриддин саргузаштлари, кечқурун Қирол Лир.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз Равшан ва Зулхумор, кечқурун Ота ўғли. 28/III да кундуз Қари қиз, кечқурун Гули сиёҳ.

ЭСТРАДА ТЕАТРИДА

29. 30. 31 мартда

УЗБЕКИСТОН ДАВЛАТ ФИЛАРМОНИЯСИ ВА ЭСТРАДА АРТИСТЛАРИНИНГ

концертлари

Концертларда: СССР халқ артисти Тамарахоним, солистлардан Зокиржон Султонов, Холисхон Қодирова, Нафиса Тошхўжаева, Тўхон Қодирова, ўзбек халқ чолғу ансамбли қатнашади.

Концерт кеч 8 да бошланади. Билетлар сотилмоқда.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ОЛДИДАН

ПЕЛЕ ВА УНИНГ ДЎСТЛАРИ

Ҳозирги вақтда, хотини — йигирма ёшли ўқитувчи Розмари до Рейс Хольби билан бирга Европа бўйлаб тўй сайри қилиб юрган Эдсон Арантес до Насименто австриялик журналистларга жаҳон чемпионатининг Лондон турнири ҳусусида интервью берди. Пеле номи билан миллионлаб футбол ишқибозларига машҳур бўлган бу ёш бразилияликнинг фикрларига қизиқиш қанчалик кучли бўлганлигини айтиб ўтиришга ҳожат бўлмаса керак. Чунки уни «қора гавҳар», «кирол» ёки «энг порлоқ юлдуз» деб аташади.

— Футбол бўйича Лондонда бўладиган жаҳон чемпионати — менинг орзум, — деди Пеле. — Биз у ерда қандай бўлмасин, ғалаба қилишимиз керак — мен буни, камтаринлик бўлмаса ҳам айтаётирман. Биз «Олтин маъбуда»ни умрбод Риога олиб кетишимиз керак. (Пеле 20 март куни кубок ўғирланганини билмаган эди). Шу сабабдан ҳам мен жуда яқин вақт ичида Бразилияга қайтиб бораман ва ўртоқларим билан бирга ишга тушаман.

Бразилияликлар шу вақтгача футбол бўйича ҳамма жаҳон чемпионатларида қатнашганлар. Бу жиҳатдан улар рекордчи ҳисобланишади. Кейинги икки турнирда улар «Жюль Римэ Кубоги»ни қўлга киритиб, юксак даражада ўтказилган 29 та ўйинда жуда яхши очколар нисбатига эришган эдилар 43:15, тўплар нисбати эса 80:35. Лекин ҳозирги кунда ҳам бразилияликлар аввалги муваффақиятлар билан хотиржам юрибдилар, деб бўлмайди. Бразилия футбол конфедерациясининг президенти жаноб Жоао Авеланж яқинда шундай деди:

«Биз уч йилдан буён Англиядаги жаҳон чемпионатига тайёргарлик кўриб келмоқдамиз. Шуни айтиш кифояки, тренерларимиз 1963 йилдан буён мамлакат миллий терма командасида 124 футболчини синаб кўрдилар. Қисқаси, бизда танлаш учун кадрлар ҳам, вақт ҳам етарли бўлди».

Президент бразилияликлар жаҳон чемпионати арафасида жиддий машқ қилаётганликларидан далолат берувчи бошқа фактларни ҳам айтиб берди. Футбол союзининг таклифига мувофиқ медицина ходимлари ва мутахассисларнинг махсус делегацияси Англияга бориб келди.

28 мартда Рио-де-Жанейродаги «Футбол чақирув пункти»га Бразилия тренерлари миллий терма команда учун махсус танлаб олган 44 ўйинчи келиши керак. 1—7 апрелгача уларнинг ҳаммаси махсус медицина кўригидан ўтишлари лозим. Бундай кўрикдан мақсад — футболчилар Англия иқлими шароитида нормал ўйнай оладиларми-йўқми, шуни аниқлашдир.

12 апрелда лагерга тўпланиш бошланади. Европага сафар олдидан 20 июнда тренерлар 44 футболчидан 22 кишини танлаб олишлари керак.

Июнь ойида қайта вужудга келтирилган терма команданинг Парагвай, Польша ва Чехословакия билан ўйин ўтказиши мўлжалланган. Англияга боратуриб Бразилия терма командаси 20 июнда Обиджон шаҳрида Фил Суяги қирғоги терма командаси билан, 22 июнда Мадридда Испания терма командаси билан ва 25 июнда Глазгода Шотландия командаси билан ўйнайди. 7 июлда бразилияликлар ўзларининг Англиядаги «штаб-квартира»ларига етиб келадилар. (Бу квартира Ливерпуль шаҳрига яқин жойда).

«Бразилия терма командасига, — деди тренерлардан бири Морейра, — назаримда фақат бир кишининг — Пеленинг киришига тўла кафиллик берса бўлади. Мен ўйлайманки, терма команда составига «Васко де Гама» клубидан Брито ҳам киради. Бу клубга ҳозирги вақтда мен тренерлик қилмоқдаман. Бизнинг машҳур дарвозабонимиз Жильмарга рақобат қилувчи бўлмаса керак. Манга, Карлос, Альберто («Сантос»дан) ва «Ботафога»дан Жаирзиньо номзодлари ҳам қўйилиб турибди».

— Жальма Сантос командага кирармикан?

— Менимча, кирмаса керак,— дейди Морейра.

Миллий терма команда составида тенги йўқ ўнг қанот ҳужумчиси Гарринча бўлармикан? Чилидаги жаҳон чемпионатидан сўнг Бразилия матбуоти Пеле билан уни оз бўлмаса «миллий қаҳрамон» деб атašган эди. Морейра Гарринча ҳақида эҳтиётлик билан гапирди: «У терма команда аъзоси бўладими-йўқми, буни аниқ айтиб бўлмайди. Эҳтимол, аъзо бўлар...». Тренер бир вақтлар Бразилияда «Пеленинг вориси» деб аталган Амарилдо ҳақида ғазаб билан гапирди. Амарилдони итальян футбол бойваччалари сотиб олган эдилар. Ҳозир у Миланда профессионал командада ўйнайди. «Аввал у ўз хўжайинлари панжасидан чиқиб олсин ва Бразилияга келсин. Сўнг мамлакатнинг 44 энг яхши футболчиси қаторида терма командада ўз ўрнини олиш учун курашади. Ўшанда кўрамиз», — деди Бразилия тренери.

Хўш, Феоланинг яқин дўсти бўлган бу тренернинг жаҳон чемпионати ҳақида фикри қандай? «Биз учинчи марта ғалаба қилишимизга ишонаман. Бу ғалаба йўлида бизга ким тўсиқ бўла олади? Англияликлар, чунки улар «уй эгаси», совет футболчилари, чунки улар ҳар қандай иқлим шароитида юксак даражада ўйнай оладилар, итальянлар, чунки улар жаҳоннинг энг яхши футболчиларини сотиб олишга қодирлар ва улардан футбол ўйнашни ўргана биладилар... Яна бошқалар ҳам бор. Шунинг учун мен Бразилия футболчиларига мурожаат қилиб, ҳамиша уларга «эҳтиёт бўлинглар!» дейман».

Бразилия терма командаси ҳақида яна нималарни айтиш мумкин? Шуни айтиш мумкинки, Пеле Зальцбург шаҳрида сўзлаб, ўзининг «сирли финт»и борлигини, Лондонда «баъзи дарвозабонларни тўпни кўпроқ дарвозадан олиб чиқишга» мажбур қилишини, у ва унинг ўртоқлари Лондондаги чемпионатда камида 20 та тўп уришини (тўплар сонини юзтага етказиш учун) айтди. Бу фикрларнинг, бу фактларнинг ҳаммаси Бразилия терма командаси ҳақиқатан ҳам жаҳон чемпионатида энг кучли рақиб бўлишини тасдиқлайди.

А. КОРНИЛОВ, (АПН).

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри.

Р. 07628. ИНДЕКС 64969 Г—1982.